Academia Bârlădeană

Anul XXV, 2(79), Trimestrul II, 2020

Revistă editată de
Societatea literar-culturală
Academia Bârlădeană

ACADEMIA BÂRLĂDEANĂ
Fondată în 1915

Președinte de onoare:
C. D. Zeletin
Președinte: Elena Monu

FRANCOPHILIE ROUMAINE

In Memoriam

C. D. ZELETIN

(1935-2020)

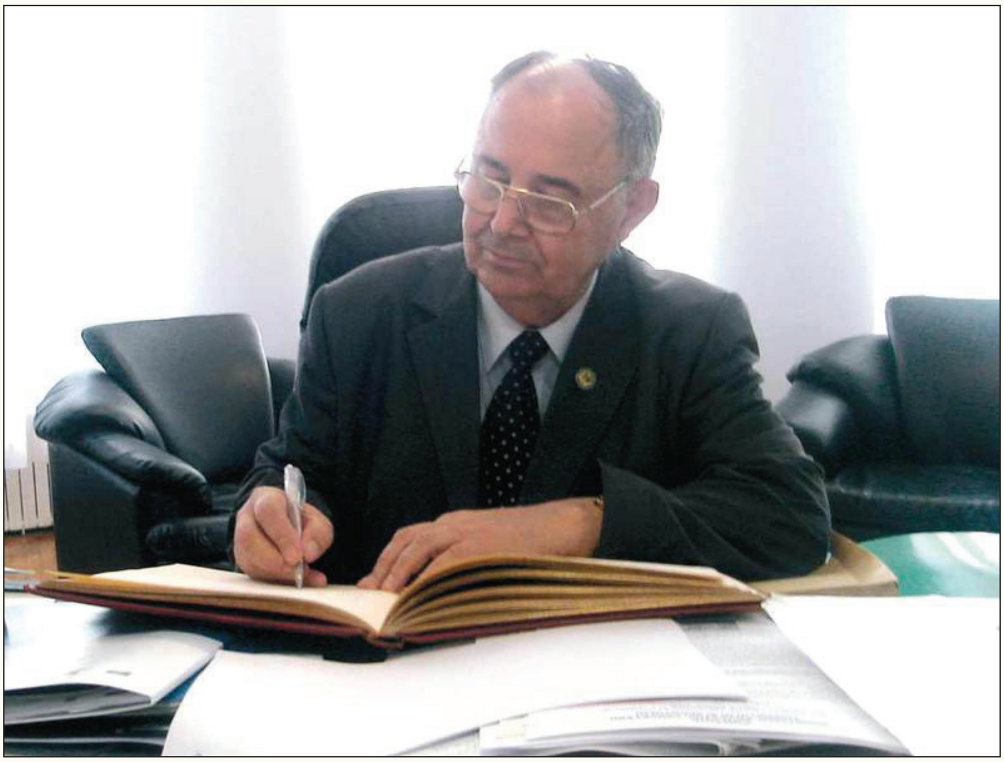

https://biblioteca-digitala.ro

CORINA MACOVEI

Omagiu Franței, la ceas aniversar

În fiecare an, pe 14 iulie, Franța sărbătorește Ziua Națională, zi plină de semnificații istorice și cu o deosebită încărcătură emoțională pentru toți cei care simt franțuzește. Instaurată în Franța în anul 1880, această sărbătoare celebrează două evenimente ce au marcat istoria modernă a statului: căderea Bastiliei – moment cheie al Revoluției Franceze – și Sărbătoarea Federației. La 14 iulie 1789, revoluționarii parizieni au luat cu asalt unul dintre marile simboluri ale absolutismului monarhic, fortăreața-închisoare Bastilia, iar în anul următor, la aceeași dată, la sărbătoarea reconcilierii și unității francezilor, regele Ludovic al XVI-lea jura credință legii și Națiunii. Astfel, din celebra triadă cu valoare universală, *Liberté, Égalité, Fraternité*, devenită deviza Republicii Franceze, s-au inspirat multe democrații occidentale când și-au scris Constituția.

În onoarea Republicii Franceze, această zi este sărbătorită și în alte țări din Europa, România find una dintre acestea. Românii și francezii sunt două popoare latine foarte apropiate din punct de vedere cultural, având o relație de prietenie ale cărei rădăcini datează de secole. Semnele acestei relații pot fi descoperite, atât pe teritoriul francez, cât și pe cel românesc. În secolul al XIX-lea, mulți tineri români își făceau studiile la Paris, dobândind astfel idei moderne de reînnoire politică și socială. În 1846, studenții români au fondat, în Quartier Latin, Societatea studenților români din Paris (președinte era Ion Ghica, secretar, C.A. Rosetti). Printre membrii ei, figuri de prim plan ale mișcării revoluționare din 1848 din Principatele Române: Dimitrie Bolintineanu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu.

Să amintim doar câteva „amprente" românești din Franța: inscriptia numelui lui Dimitrie Cantemir pe frontispiciul bibliotecii Sainte-Geneviève din Paris, Atelierul Brâncuși din Place Georges Pompidou din Paris, Placa comemorativă din 1936, în memoria Comitetului Național al Unității Române, înființat în Franța în 1917 și prezidat de Take Ionescu (recunoscut oficial de guvernul francez în 1918), Casa lui George Enescu din Meudon-Bellevue, Muzeul român Eugénia Nussbaum din Paris, Monoplanul Vuia I și avionul cu reacție al lui Henri Coandă de la Muzeului Aerului și Spațiului de pe aeroportul Le Bourget din Paris, Hotel Negresco din Nisa (al cărui fondator și proprietar a fost Henri Alexandre Negresco, de origine română), Placa comemorativă a Academiei lirice române, fondata de mezzosoprana Elena Teodorini la Paris etc.

Cât despre creatorii români care au ales să se stabilească în Franța, cei mai mulți au fost scriitori: Anna de Noailles, Martha Bibescu, Panait Istrati, Ilarie Voronca, Tristan Tzara, Benjamin Fondane, Gherasim Luca, Eugen Ionescu, Emil Cioran, Mircea Eliade – pentru a cita doar personalitățile cele mai cunoscute, dar și artiști de renume, precum Brâncuși sau Enescu, care s-au afirmat în Franța și au devenit repere ale culturii universale. De-a lungul timpului, lor li s-au adăugat actori care au aspirat la libertate în afara României comuniste: Elvira Popescu, Marie Ventura, Eduard de Max, membru al Comediei franceze.

(Suite p. 26)

Edito

Vous avez dit COVID 19 ?

Personne ne s'y attendait… On a ignoré tous les signes et avertissements. Aussi le monde s'est-il vu pris par surprise et a mal et tard réagi. Le mal n'avait ni nom ni, apparemment, symptomatologie inscrite dans les protocoles hospitaliers…Gouvernements, au début incrédules, puis déroutés et pris de panique, personnel soignant mal équipé et / ou mal instruit en matière d'épidémiologie et de maladies infectieuses, public peu dispos à digérer restrictions ou interdictions, les droits de l'homme obligent…

Et pourtant on a fait avec… Les slogans en la matière sont entrés dans notre quotidien.

Et nous voilà, depuis le début de la crise Covid 19 – que les spécialistes placent au mois de décembre 2019 – riches d'un vocabulaire de la pandémie 2020! On n'a pas à s'étonner : les mots naissent ou refont surface et puis courent aussi vite que le virus ! Avec la même force d'expansion que les myriades de blagues et de bulles comiques qui font la une des medias. Dans tous les pays, dans toutes les langues… Et le roumain n'est pas le dernier !

Voici, en français, pour le registre grave : *confinement, déconfinement/reconfinement, couvre-visage/ masque, dépistage, isolement, soins intensifs, contamination, test de dépistage, isolement, quarantaine…*

Moins techniques, plus inventifs, plus frappants sont les dérivés par humour : une personne qui ne respecte pas les consignes médicales est un *covidiot* (covid+idiot). Et puis on a *mélancovide* ou même *covidivorce*. Ou le *dicovid* – vous l'aurez deviné – le dictionnaire Covid !

Alors, amusons-nous en lisant une phrase comme : *pour décompresser après avoir dénoncé un énième « covidiot », submergé par la « mélancovide » et craignant que le « covidivorce » soit inévitable après le confinement, il s'est concocté un petit « quarantini» !*

https://biblioteca-digitala.ro

Le mal qui est toujours à craindre et cette littérature prémonitoire

Le 4 janvier 1960, le monde des lettres apprenait, avec consternation, la mort brutale dans un accident de la route de l'écrivain Albert Camus (46 ans). Mort prématurée, mort absurde d'un homme de cœur qui avait théorisé l'absurdité de la condition humaine et des conflits.

Albert Camus, *l'extralucide*, titrait le *Magazine Littéraire* (nr. 24, décembre 2019), citant dans son Édito une de ses phrases jamais oubliées : *La vertu de l'homme est de se maintenir en face de tout ce qui le nie.*

L'auteur de *La Peste*, dont nous vous proposons ci-dessous un extrait, nous parle encore au présent. Sa pensée, toute en mesure et révolte lucide, semble taillée pour ces temps troubles. Son œuvre parle *à* et *pour* tous ceux qui choisissent de vivre justement dans un monde injuste.

Confrontés à un état de crise médicalement appelée pandémie, forcés à un „huis clos» que rien n'annonçait et avec un horizon de sortie inconnu, il nous reste à nous armer à l'aide de la culture.

Relisons donc „La Peste» de Camus (1947), livre écrit en référence à la peste brune nazie, livre vraiment prémonitoire et toujours à relire. Car le mal est toujours à craindre…

ALBERT CAMUS
La Peste / Ciuma

Le docteur regardait toujours par la fenêtre. D'un côté de la vitre, le ciel frais du printemps, et de l'autre côté le mot qui résonnait encore dans la pièce : la peste. Le mot ne contenait pas seulement ce que la science voulait bien y mettre, mais une longue suite d'images extraordinaires qui ne s'accordaient pas avec cette ville jaune et grise, modérément animée à cette heure, bourdonnante plutôt que bruyante, heureuse en somme, s'il est possible qu'on puisse être à la fois heureux et morne. Et une tranquillité si pacifique et si indifférente niait presque sans effort les vieilles images du fléau, Athènes empestée et désertée par les oiseaux, les villes chinoises remplies d'agonisants silencieux, les bagnards de Marseille empilant dans des trous les corps dégoulinants, la construction en Provence du grand mur qui devait arrêter le vent furieux de la peste, Jaffa et ses hideux mendiants, les lits humides et pourris collés à la terre battue de l'hôpital de Constantinople, les malades tirés avec des crochets, le carnaval des médecins masqués pendant la Peste noire, les accouplements des vivants dans les cimetières de Milan, les charrettes de morts dans Londres épouvanté, et les nuits et les jours remplis, partout et toujours, du cri interminable des hommes. Non, tout cela n'était pas encore assez fort pour tuer la paix de cette journée. De l'autre côté de la vitre, le timbre d'un tramway invisible résonnait tout d'un coup et réfutait en une seconde la cruauté et la douleur. Seule la mer, au bout du damier terne des maisons, témoignait de ce qu'il y a d'inquiétant et de jamais reposé dans le monde. Et le docteur Rieux, qui regardait le golfe, pensait à ces bûchers dont parle Lucrèce et que les Athéniens frappés par la maladie élevaient devant la mer. On y portait les morts durant la nuit, mais la place manquait et les vivants se battaient à coups de torches pour y placer ceux qui leur avaient été chers, soutenant des luttes sanglantes plutôt que d'abandonner leurs cadavres. On pouvait imaginer les bûchers rougeoyants devant l'eau

Doctorul tot mai privea pe fereastră. De o parte a geamului, cerul proaspăt de primăvară, de cealaltă parte, cuvântul, care încă mai răsuna în odaie: ciuma. Cuvântul nu conţinea doar înţelesul pe care ştiinţa binevoia să i-l dea, ci şi un lung şir de imagini extraordinare care nu se potriveau cu acest oraş galben şi cenuşiu, puţin animat la această oră, mai curând bâzâitor decât zgomotos, în definitiv fericit, dacă este posibil să fii în acelaşi timp fericit şi posomorît. Şi o linişte atât de paşnică şi de indiferentă nega, cu uşurinţă parcă, vechile imagini ale epidemiei. Atena ciumată şi părăsită de păsări, oraşele chinezeşti pline de cei care trăgeau să moară tăcuţi, ocnaşii din Marsilia îngrămădind în gropi trupurile ce se descărnau, construirea, în Provence, a marelui zid care trebuia să oprească vântul furios al ciumei, Jaffa şi cerşetorii ei hidoşi, paturile umede şi putrede lipite de ţarina bătătorită a spitalului din Constantinopole, bolnavii târâţi cu cârligele, carnavalul medicilor mascaţi în timpul Ciumei negre, împreunările celor vii în cimitirele din Milano, căruţele cu morţi în Londra îngrozită, şi nopţile şi zilele pline.

Peste tot şi întruna de vaietul necontenit al oamenilor. Nu, toate acestea nu erau încă destul de puternice pentru a ucide calmul acestei zile. De cealaltă parte a geamului clopoţelul unui tramvai nevăzut răsuna deodată şi contrazicea într-o clipă cruzimea şi durerea. Singură marea la capătul tablei ca de şah întunecat a caselor, era o mărturie a ceea ce este neliniştitor şi fără de odihnă în lume. Şi doctorul Rieux, care privea golful, se gândea la acele ruguri despre care vorbeşte Lucreţiu şi pe care atenienii loviţi de ciumă le ridicau în faţa mării. În timpul nopţii acolo erau duşi morţii, dar nu era destul loc, şi cei în viaţă se băteau cu torţele pentru a le face loc pe rug celor care le fuseseră dragi, dând mai degrabă lupte sângeroase decât să-şi abandoneze cadavrele. Îţi puteai imagina rugurile împurpurate dinaintea apei liniştite şi întunecoase, bătăile cu torţe în noaptea sfâşiată de scântei şi aburi groşi otrăvitori

https://biblioteca-digitala.ro

tranquille et sombre, les combats de torches dans la nuit crépitante d'étincelles et d'épaisses vapeurs empoisonnées montant vers le ciel attentif. On pouvait craindre…

Mais ce vertige ne tenait pas devant la raison. Il est vrai que le mot de « peste » avait été prononcé, il est vrai qu'à la minute même le fléau secouait et jetait à terre une ou deux victimes. Mais quoi, cela pouvait s'arrêter. Ce qu'il fallait faire, c'était reconnaître clairement ce qui devait être reconnu, chasser enfin les ombres inutiles et prendre les mesures qui convenaient. Ensuite, la peste s'arrêterait parce que la peste ne s'imaginait pas ou s'imaginait faussement. Si elle s'arrêtait, et c'était le plus probable, tout irait bien. Dans le cas contraire, on saurait ce qu'elle était et s'il n'y avait pas moyen de s'en arranger d'abord pour la vaincre ensuite.

Le docteur ouvrit la fenêtre et le bruit de la ville s'enfla d'un coup. D'un atelier voisin montait le sifflement bref et répété d'une scie mécanique. Rieux se secoua. Là était la certitude, dans le travail de tous les jours. Le reste tenait à des fils et à des mouvements insignifiants, on ne pouvait s'y arrêter. L'essentiel était de bien faire son métier.

*

Écoutant, en effet, les cris d'allégresse qui montaient de la ville, Rieux se souvenait que cette allégresse était toujours menacée. Car il savait ce que cette foule en joie ignorait, et qu'on peut lire dans les livres, que **le bacille de la peste ne meurt ni ne disparaît jamais, qu'il peut rester pendant des dizaines d'années endormi dans les meubles et le linge, qu'il attend patiemment dans les chambres, les caves, les malles, les mouchoirs et les paperasses, et que, peut-être, le jour viendrait où, pour le malheur et l'enseignement des hommes, la peste réveillerait ses rats et les enverrait mourir dans une cité heureuse.**

urcând spre cerul atent. Te puteai teme...

Dar această ameţeală nu rezista în faţa raţiunii. Este adevărat că fusese rostit cuvântul «ciumă», este adevărat că în această clipă chiar, flagelul scutura şi trântea la pământ o victimă sau două. Ei și, asta putea să se oprească. Ceea ce trebuia făcut, era să se recunoască pe faţă ceea ce era de recunoscut, să se alunge odată umbrele inutile și să se ia măsurile care se impuneau. Apoi ciuma s-ar opri pentru că ciuma nu se putea imagina, sau se imagina fals. Dacă se oprea, și asta era cel mai probabil, totul era bine. În caz contrar, s-ar şti ce este şi s-ar mai şti dacă n-ar fi posibil să te pui bine cu ea mai întâi ca apoi s-o învingi.

Doctorul deschise fereastra și zgomotul străzii crescu dintr-o dată. Dintr-un atelier vecin urca șuieratul scurt și repetat al unui ferăstrău mecanic. Rieux se scutură.

Aici era certitudinea, în munca de zi cu zi. Restul depindea de fire și mișcări neînsemnate la care nu te puteai opri. Esențialul era să-ți faci bine meseria.

*

Ascultând, într-adevăr, strigătele de veselie nestăpânită care urcau dinspre oraş, Rieux îşi amintea că veselia este mereu amenințată. Căci el știa un lucru pe care această mulțime cuprinsă de bucurie îl ignora și care poate fi găsit în cărți, anume că **bacilul ciumei nu moare și nici nu dispare vreodată, că el poate rămâne zeci de ani adormit în mobile și rufe, că așteaptă răbdător în odăi, în pivnițe, în cufere, în batiste și în hârțoage și că poate va veni iar ziua când, spre nenorocirea și învățătura oamenilor, ciuma își va trezi șobolanii și-i va trimite să moară într-o cetate fericită.**

Un Prix Nobel de Littérature qui n'oublie pas son ancien professeur

En novembre 1957, Albert Camus tient à écrire à Louis Germain, son premier instituteur à l'école communale de Belcourt - Alger, celui qui l'avait encouragé et su détecter ses talents. Il lui dédiera aussi son *Discours de Stockholm*, prononcé le 10 décembre 1957, lors de la réception du Prix.

19 novembre 1957

Cher Monsieur Germain,

J'ai laissé s'éteindre un peu le bruit qui m'a entouré tous ces jours-ci avant de venir vous parler de tout mon coeur. On vient de me faire un bien trop grand honneur, que je n'ai ni recherché ni sollicité. Mais quand j'en ai appris la nouvelle, ma première pensée, après ma mère, a été pour vous. Sans vous, sans cette main affectueuse que vous avez tendue au petit enfant pauvre que j'étais, sans votre enseignement et votre exemple, rien de tout cela ne serait arrivé.

Je ne me fais pas un monde de cette sorte d'honneur. Mais celui-là est du moins une occasion pour vous dire ce que vous avez été, et êtes toujours pour moi, et pour vous assurer que vos efforts, votre travail et le coeur généreux que vous y mettiez sont toujours vivants chez un de vos petits écoliers qui, malgré l'âge, n'a pas cessé d'être votre reconnaissant élève.

Je vous embrasse de toutes mes forces,

Albert Camus

https://biblioteca-digitala.ro

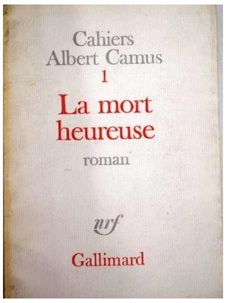

NICOLAE CREȚU

Albert Camus la „vârsta" Mersault

Scris între 1936 și 1938, *La mort heureuse/ Moartea fericită* (trad.: *Daniel Nicolescu*, Polirom, 2019), rămas needitat până în 1971, își răsfrânge inevitabil lectura și asupra ansamblului operei lui Albert Camus, dată fiindu-i întâietatea, lizibilă în configurația ei de anticipări nucleice. Avea 25 de ani la încheierea manuscrisului: o carte de tinerețe așadar, căreia nu poți să nu-i întrevezi, în filigran, semnele unor „vârste" viitoare, din devenirea marelui scriitor francez, ca identitate umană și creatoare.

Textul se deschide cu o moarte, *prin ucidere*, cea a lui Zagreus, personaj-cheie în arhitectura *de sens* (a unui întreg care, opțiune decisiv asumată, nu se articulează narativ), și se va încheia cu o alta: „moartea conștientă" și abia astfel „fericită" – a lui Mersault însuși. O circularitate, însă, departe de obișnuitele, clasicele ei disponibilități de semnificanță metaforico-simbolică, de fapt altfel fructificată, grație, prin excelență, deciziei cruciale a autorului de a nu miza pe potențialul binomului *story-plot* (și reflexele de lectură corelative acestuia), dimpotrivă, în căutarea a altceva, de altă natură, definibil prin alte exigențe constitutive și valențe-rezultat, inclusiv cele de *artă* a prozei, pe altfel de temeiuri. Simulacrul de deschidere „in medias res" va fi urmat de secvențe care dau imaginea cotidianului trăit repetitiv, apatic, pasiv (de până „atunci"), cu atmosfera lui sterilizantă până și în rarele puseuri de revoltă rămasă lăuntrică, tăcută, stinsă sub puterea unei adânci inerții a retragerii: o „viață detașată de propria lui persoană și de năzuințele sale, străină de sufletul lui, de adevărul pe care-l închidea". În proximitatea lui Mersault, existențe mărunte, plate sau de-a dreptul strivite, de serie a omenescului comun, Emmanuel, Céleste și fiul său René, tuberculos, dogarul Cardona, colegii de birou... Nici asocierea, oarecum, cu unii din ei, nici dialogurile, în treacăt sau nu, nu i-i apropie, toți îi apar văzuți de la aceeași „distanță" (*interioară*, nu în spațiu) ca și, privită din balconul locuinței, „încărcătura de oameni și lumini" a străzii și a trotuarelor ei. La moartea mamei „a mers în urma convoiului, a asistat la slujba religioasă, a aruncat pumnul de țărână și a strâns mâini", o pierdere care nu-l cufundă, ca pe Cardona, în alcool, în „gemete" și „tânguiri". Se înșelase crezând că slujba de birou i-ar deschide „o poartă de ieșire spre viață". O puternică sugestie de învăluitoare, adâncă „anesteziere" a ființei lui Mersault, din care nu-l scoate nici senzualitatea carnalului, a erosului pentru Marthe, femeia datorită căreia l-a cunoscut pe Zagreus, fost amant al ei.

Miezul dens al *Primei părți* (titlul acesteia, voit „ilogic": *Moarte naturală*) e în secvența IV, penultima, dialog revelator între infirmul amfitrion, recunoscător „vieții că mi-a îngăduit să mai ard", fie și așa, „jumătate de om", umilință de fiece clipă a trupului estropiat, și de cealaltă parte, tânărul „tare arătos și tare puternic", cum i-l „portretizase" Marthe pe iubitul ei. „Mersault, cu trupul pe care-l ai, singura dumitale datorie e să trăiești și să fii fericit", îi spune celălalt, dar acel „ideal al pietrei" de care află de la el, e mult dincolo de bani și dorințe: „să mă las în voia întâmplării. Tot ce-aș păți în plus n-ar fi decât ca ploaia căzută pe piatră. O răcorește și e de-ajuns. În altă zi va dogorî de atâta soare. Mereu mi s-a părut că exact asta e fericirea". Vorbindu-i celui cu „trup de semizeu" despre ratarea propriei încercări de a face „totul pentru fericire, împotriva lumii ce ne înconjoară cu nerozia și violența ei", infirmul bogat care este Zagreus îi notifică, doar ușor voalat, dorința sa de a muri, transmițându-i astfel împlinirea a ceea ce își dorise el însuși (și ratase), *abia prin celălalt*. Va avea astfel banii cu care să „cumpere timp". Mersault *va înțelege* și, ieșind din „consimțirea absurdă la sărăcie" (reproșată lui) prin uciderea lui Zagreus, îi va „moșteni" acestuia nu atât banii, cât „nevoia de fericire", „cel mai nobil lucru din inima omului". Dar nu altfel decât în spiritul „jocului" *său*, „pe mai multe planuri deodată", intransigentă, „experiența vieții mele".

Ce-i urmează însă acestei sângeroase eliberări de rutina sterilă a muncii, de repetitivul cotidian, ca și de platitudinea timpului „liber" („A mai trecut o duminică"), nu e deloc o durată, situată la polul opus, a euforiei și plăcerii, ci una care, părând mult timp să fie o nebuloasă evadare, un ezitant „refugiu", sfârșește prin a deveni o intransigentă *căutare de sine*, un periplu existențial (și nu doar în spațiu) ce va conduce spre întrezăritul „ideal al pietrei", împlinindu-l *trăit*. Părând aproape o „fugă" din tot ce rămânea în urmă, o smulgere din tot acel trecut al său (încheiat cu uciderea lui Zagreus), „nomadismul" lui Mersault prin Europa nu e vreun meandric itinerar al remușcărilor sau al ascunderii unui „criminal", fie el și unul care a ucis la sugestia, aproape îndemnul „victimei" înseși. Palatele și monumentele baroce ale Pragăi nu eclipsează, dimpotrivă, „conștiința dureroasă și fierbinte a unei singurătăți lipsite de elan, în care dragostea nu-și mai avea locul", e o stare de abandon, obsedată de un miros și o melodie, cu efectul lor hipnotic, nu fără reversul de „nostalgie după așezări pline de soare și de femei", nevoia de „un prieten sau niște brațe deschise". Vagonul de tren care îl poartă prin blândețea peisajelor Boemiei „îl suspendă între două lumi" sub veghea „lucidității și neliniștii lui", recluziunea acestei rămâneri „singur față-n față cu sine" îi evocă „una din acele celule în care omul învață să cunoască omul prin ceea ce îl depășește".

Definitorie pentru intransigenta lui căutare e „o anumită calitate a fericirii. Nu mă pot bucura de fericire decât atunci când o văd luptându-se, dârz și violent, cu opusul ei". O face știind să primească în inima lui acel „adevăr tihnit" al lacrimilor și soarelui, acea „lecție dublă" care duce la „moarte fericită", pentru că din ea nu lipsește nici celălalt „adevăr tihnit", de asemenea etern, pe care „se întemeiază o libertate ce ne dezleagă de noi înșine și de ceilalți, trecând din moarte în moarte". Itinerarul existențial al lui Mersault e unul al unor atare înțelegeri și sinteze de prețioase, dificile adevăruri, ce ies din logica tiparelor obișnuite, „nesfârșitul deșert de singurătate și fericire" l-a pregătit îndestul pentru înfruntarea

https://biblioteca-digitala.ro

demnă a morții.

Limpezire decisivă: „Înțelegea că, dacă ți-e frică de moarte, pe care o privești cu o panică de animal, înseamnă că ți-e frică de viață". Laitmotivul acesta dominant spre final nu are în el niciun fel de „poză", de retorică *enflure* egotistă, romantică sau existențialist-metafizicizantă. Dimpotrivă, sursa lui adâncă este într-o voită, trează înrădăcinare într-o autenticitate a omenescului asumată fără emfaza unui „eu" superior și solitar. Această *sagesse* vindecătoare de orgolii de ego, este totuși mult mai bogată decât versiunea inițială a „idealului pietrei", din dialogul cu Zagreus, ea implicând treptele și rezultatul unei întregi *deveniri* a ființei lui Mersault, sub veghea acelei de neștirbit „voințe de a fi fericit".

„Privind în urmă, alergarea prin lume, nevoia lui de fericire, rana înfiorătoare a lui Zagreus, plină de resturi de creier și de așchii de os, ceasurile plăcute și chibzuite de la Casa din fața Lumii, soția lui, speranțele și zeii lui, toate astea îi stăteau în fața ochilor precum cea mai îndrăgită poveste, străină și totodată familiară în mod tainic, precum cartea preferată care măgulește și confirmă cele mai adânci adevăruri ale sufletului, dar pe care a scris-o altul": conștientizare astfel, retrospectiv și insolitant, a coerenței unei maieutici ontologice, de destin revelator *de sens*. Iată: „Dintre toți oamenii pe care îi purtase în el, ca oricare din noi, la început de viață, dintre toate acele ființe diferite care-și împleteau rădăcinile fără să se amestece, aflase acum cine fusese: iar această descoperire care făurește destinul în om o făcuse pe deplin conștient și cu temeritate. Aici se afla întreaga lui bucurie de-a trăi și de-a muri".

Exemplaritatea existenței lui Mersault este una adânc revelatoare de omenesc, un omenesc supus acelei intransigente „voințe de a fi fericit", dar printr-o necontenită *punere la încercare*. În fond, gândul său ca de bilanț existențial, de zariște ultimă, că „El își îndeplinise rolul, dusese la bun sfârșit unica menire a omului, aceea de a fi fericit" nu e decât, încă o dată, dar acum în nota profund gravă a unui final emblematic, transcrierea acelei descendențe Zagreus-Mersault, care face din „voința de a fi fericit", în climatul ei de neîncetată veghe, calea către „moartea fericită", și anume, prin noblețea austeră și luciditatea la care poate accede numai o „moarte conștientă" (cum și sună titlul *Părții a doua*).

Moartea fericită (editorii înșiși ezită între „roman" și „proiect romanesc") e departe de a fi un roman în linia obișnuită a înțelegerii acestui termen-etichetă paratextuală. Nu numai pentru că puținele aparențe de mișcare epică se pierd, se estompează într-o narativitate sui-generis, de ordinul unei tatonante, „răbdătoare" și mereu aprofundate căutări interioare, ci – mult mai semnificativ - și dramatismul unei asemenea *inner quest*. Care este de o intensitate pe măsura *esențialității și radicalității* ei, dar deloc convertibilă în reliefuri dramatice ca, de pildă, la Dostoievski, unul dintre maeștrii cărora, prin cardinale raportări la ei (celălalt nume de alt asemenea reper al situării: Kafka), creația camusiană le datorează nu „influențe" modelatoare, ci impulsuri autorevelatorii.

Întâia carte-„manuscris" a lui Albert Camus este rezultatul încă nedeslușit, magmatic, al captării unui fond matricial, ce va rămâne activ, din adânc, și pentru întreaga sa operă de mai târziu.

2020 - Anniversaires et commémorations

On compte cette année plus de 150 événements majeurs ou mémorables en France et dans le monde.

Par quoi commencer ?

Par le 500e anniversaire de la mort de Raphaël et le 250e anniversaire de Beethoven, par exemple.

En France, c'est le centenaire de la naissance de Boris Vian, et le bicentenaire de la parution des *Méditations poétiques*, le recueil de poèmes d'Alphonse de Lamartine.

On se souviendra qu'au cimetière de Colombey-les-Deux-Églises repose, depuis 50 ans, le général de Gaulle: né il y a 130 ans, il a lancé il y a 80 ans, le fameux Appel à la France...

Et on commémore aussi cette année 60 ans depuis la disparition brutale de l'écrivain Albert Camus (né en 1913). Prix Nobel de littérature en 1957.

- 4 février 1900 : **Naissance** de Jacques Prévert (mort en 1977).
- 11 février 1650 : **Mort** de René Descartes (né en 1596).
- 17 mars 1680 : Mort **de François de La Rochefoucauld** (né en 1613).
- 26 mars 1980 : **Mort** de Roland Barthes (né en 1915).
- 2 avril 1840 : **Naissance** de Émile Zola (mort en 1902).
- 13 avril 1940 : **Naissance** de Jean-Marie Le Clézio , Prix Nobel de littérature en 2008.
- 15 avril 1980 : **Mort** de Jean-Paul Sartre (né en 1905). Prix Nobel de littérature en 1964 (refusé).
- 8 mai 1880 : **Mort** de Gustave Flaubert (né en 1821).
- 13 mai 1840 : **Naissance** de Alphonse Daudet(mort en 1897).
- 17 mai 1960 : **Mort** de Jules Supervielle (né en 1884).
- 22 mai 1910 : **Mort** de Jules Renard (né en 1864).
- 23 juin 1910 : **Naissance** de Jean Anouilh (mort en 1987).
- 29 juin 1900 : **Naissance** de Antoine de Saint-Exupéry, aviateur et écrivain (mort en 1944).
- 5 août 1850 : **Naissance** de Guy de Maupassant (mort en 1893).
- 18 août 1850 : **Mort** de Honoré de Balzac (né en 1799).
- 26 août 1880 : **Naissance** de Guillaume Apollinaire (mort en 1918).
- 1er septembre 1970 : **Mort** de François Mauriac (né en 1885). Prix Nobel de littérature en 1952.
- 23 septembre 1870 : **Mort** de Prosper Mérimée (né en 1803).
- 21 octobre 1790 : **Naissance** de Alphonse de Lamartine (mort en 1869).
- 24 novembre 1870 : **Mort** de Isidore Ducasse, Comte de Lautréamont (né en 1846).
- 11 décembre 1810 : **Naissance** de Alfred de Musset (mort en 1857).

https://biblioteca-digitala.ro

DAN STOICA *

Profesor Universitar Doctor Maria CARPOV

(...) Iașul universitar o cunoaște pe Doamna Profesor Maria Carpov ca: doctor în științe filologice, profesor de istoria limbii franceze, lingvistică generală și lingvistică franceză, semantică și semiologie, teorii ale limbajului și ale comunicării, la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza", director al Centrului de Semiologie și Teoria Comunicării al Universității „Alexandru Ioan Cuza", profesor asociat al Universității din Bacău.

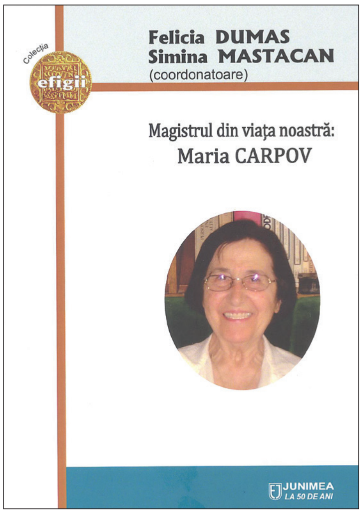

Dar nu este doar atâta de spus.

S-a născut la 8 octombrie 1930, la București. A făcut studii de limbă și literatură franceză la Universitatea din București (Diplomă de Stat cu media 10, în 1954); doctor în științe filologice, cu teza *Paul Scarron. Dynamique de l'esthétique puriste – niveau de l'expression linguistique*, sub coordonarea profesorului N. I. Popa, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, în 1969.

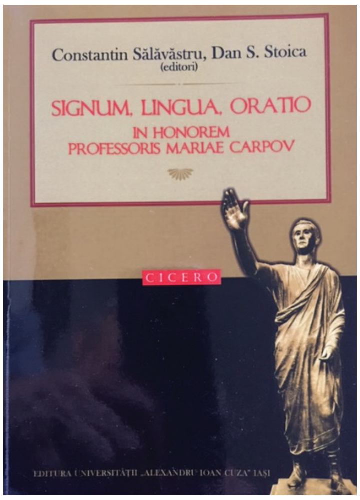

Se cuvine să amintim capitole din cariera unui mare intelectual român, stabilit, din fericire, la Iași:

Activitate didactică și de cercetare acoperind mai multe domenii: lingvistică generală și lingvistică franceză, poetică, semantică, semiologie, filosofia limbajului, filosofia semnului, pragmalingvistică, teoria și practica traducerii, teoria comunicării, comunicare interculturală, mentalități și reprezentări sociale. Roadele cercetării se regăsesc în mai bine de 10 volume publicate și nenumărate studii, dar și în publicistica bogată și extrem de apreciată semnată de Domnia Sa. Stagii de cercetare: Lausanne 1964; Sorbona, Paris, 1967; École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paris, 1974–1975; Universitatea Louis Pasteur, Strasbourg, 1993; Paris III și École Normale Supérieure, 1994.

Carieră universitară de excepție, începând de la poziția de asistent la Universitatea din București, până la cea de profesor universitar, la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași; șef al Catedrei de limba și literatura franceze în trei perioade distincte. Coordonator a peste 40 de doctorate, începând din 1990. Profesor emerit al Universității „Alexandru Ioan Cuza".

Participare la misiuni de diplomație culturală (la Paris, Strasbourg, Varșovia). Conferințe în Franța (Paris, Strasbourg, Angers, Clermont-Ferrand), în Elveția (Neuchâtel), în Polonia (Lublin, Varșovia), în Germania (Siegen, Freiburg).

Întreaga sa activitate fiind orientată spre francofonie, după 1990, se implică în crearea Centrului Cultural Francez din Iași (actualul Institut Francez). Prin decretul din 16 iulie 1993, Guvernul francez i-a decernat *L'Ordre des Palmes Académiques*, în grad de Ofițer, „pentru servicii aduse culturii franceze".

Prodigioasă muncă de traducere, recunoscută în Franța. Vorbim despre un număr de peste 22 de titluri.

Premiul Uniunii Scriitorilor din România, din 1990, pentru traducerea unei selecții de peste 1000 de pagini din *Memoriile lui Saint-Simon*; Premiul francofoniei al revistei *Cronica*, în 1994; Premiul Fundației Culturale Ștefan Lupașcu, în 2000; Premiul de excelență al Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România, în 2005.

Membră a numeroase asociații și colective de redacție ale unor publicații, românești sau internaționale, precum: Consiliul de Administrație al Centrului Mondial de Informare asupra Educației Bilingve și Plurilingve, din Paris; EuroCLIC – Rețeaua Europeană de Educație Plurilingvă, din Haga – Olanda; *Lumea bilingvă*. Asociația Internațională pentru Educația Bilingvă și Plurilingvă, Besançon, Franța; Asociația Membrilor Ordinului *Les Palmes Académiques* – Paris; Comitetul de redacție al revistei *Langues et Cités*, Paris; membru fondator al Fundației Internaționale Ștefan Lupașcu Iași-Paris.

(...) A avut prietenii trainice și calde. Colegul său dintotdeauna, Profesorul Paul Miclău de la Universitatea din București, Doamna Profesor Alexandra Cuniță, tot de la Universitatea din București sau Doamna Profesor Rodica Marian, cercetător de mare anvergură de la Cluj, mi-au fost și mie cunoscuți. I-am admirat și am admirat minunata legătură dintre Domniile Lor. Am admirat și legăturile sale cu foști studenți, cu colegi, cu doctoranzi și colaboratori din Iași și din țară, și din afara țării.

(...)Profesorul și cercetătorul Maria Carpov, cu deschiderea spirituală excepțională și cu generozitatea fără margini care o caracterizau, a marcat pe atât de mulți dintre cei care au cunoscut-o și prețuit-o, încât recunoștința lor va trece dincolo de timp.

---

* Profesor universitar la Catedra de Jurnalism a Universității „Al. I. Cuza" Iași.

https://biblioteca-digitala.ro

Despre cultura recunoștinței *

(...)Admirăm adesea pe aceia dintre semenii noștri care au capacitatea de a se dărui... Marile personalități creatoare se însoțesc adesea cu trăsături de caracter dintre cele mai nobile, între care dăruirea față de celălalt ocupă un loc important...

Dar cine poate întruchipa acest cumul de calități încât să fie beneficiarul necondiționat al *recunoștinței* celorlalți, al *admirației* pe care o merită fără îndoială? E greu, dacă nu chiar imposibil, de făcut o asemenea identificare. Poate e mai ușor de determinat cine *se străduiește să se apropie* de acest ideal, pentru mulți de neatins.

Bucuria noastră, a celor care punem la dispoziția cititorului opusculul de față, este dată de faptul că am întâlnit cândva un mare profesor al Universității, dar și un om admirabil. Numele său: MARIA CARPOV.

Gândurile de mai sus, care ar putea constitui elemente incipiente pentru ceea ce ar trebui să devină *o cultură a recunoștinței* în mediul nostru academic, au fost induse de personalitatea și creația Domniei Sale.

E mult? E puțin? Ne consolăm, până la urmă, cu gândul subtil al lui La Fontaine: *Dacă ar fi să condamnăm pe toți nerecunoscătorii din lume, pe cine oare am mai ierta?*

* Din volumul *Signum, Lingua, Oratio. In Honorem PROFESSORIS MARIAE CARPOV*, editori: Constantin Sălăvăstru, Dan Stoica.

Colaborator, cu articolul *Alexandrinul în sonete*, la volumul omagial mai sus menționat, și prieten de-o viață al Doamnei Profesor MARIA CARPOV, profesorul universitar Paul Miclău, reputat semiotician, poet și traducător, îi închină Doamnei, la ceas aniversar, acest sonet.

BONS HEURS

Avec ses dons natifs elle arrive à Iassi
et s'impose bientột comme grand' professeure
Dans ses cours magistraux planent les sens de l'heure
frissonnent les esprits se régale l'amphi

Dans un bien court délai elle gagne un pari
de former un équipe en science majeure
En doctrine Greimas elle fut la meilleure
et ses roses plantées ont amplement fleuri

Mais je suis très content que ses bonnes racines
descendent dans le temps de nos trouvaillent fines
quand nos jeunes regards fouillaient textes anciens

Nous sommes encor' là au-delà des années
et j'embrasse toujours dans nos joies innées
mon amie dans l'aura de bons heurs magiciens

Bucarest, 30 mars 2010

Ne manquez pas de lire:

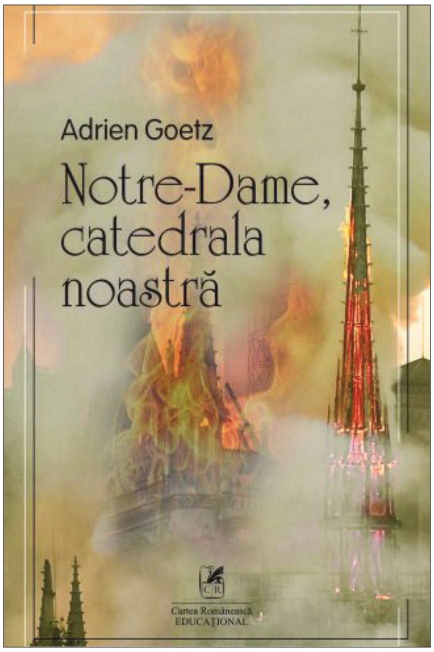

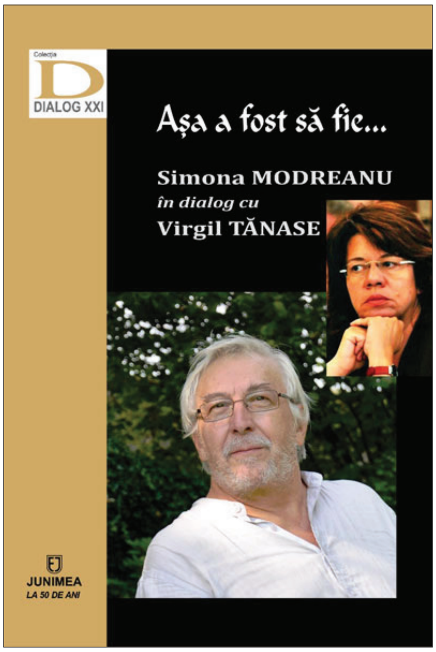

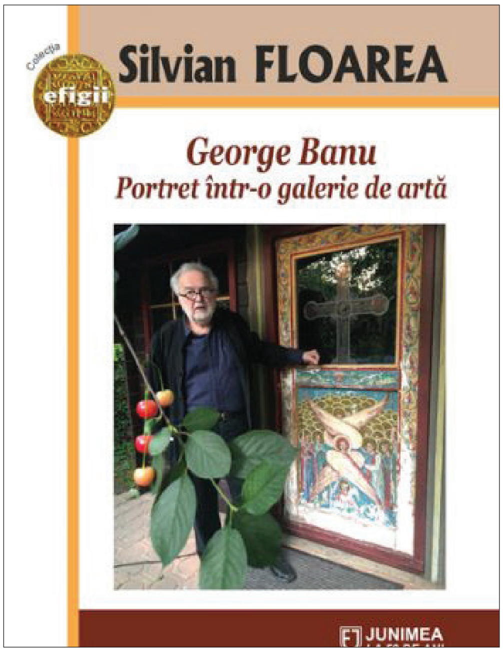

- Adrien Goetz, *Notre-Dame de l'humanité*, Ed. Grasset, 2019/ *Notre-Dame, catedrala noastră*, traducere de Simona Modreanu, Editura Cartea Românească Educațional, 2019.
- *Așa a fost să fie*... Simona Modreanu în dialog cu Virgil Tănase, Editura Junimea, 2019.
- Silvian Floarea, *George Banu. Portret într-o galerie de artă,* Editura Junimea, 2020

https://biblioteca-digitala.ro

C. D. ZELETIN, poetul traducător de poezie

Pentru auzul românului, limba franceză își are dulceața ei suavă și de-o oarecare senzualitate, trezind sinestezii de topire a clarităților sudului latin în misterioase neguri septentrionale, de adâncimi ale nedeslușirii, ele însele muzică (...) Tâmpla românului are acest auz...

C.D.Zeletin, *Scrieri 7. Poezie franceză,* ultimul volum al seriei începute în anul 2012, a ieșit de sub tipar în anul, chiar luna în care autorul se stingea din viață. Admirabil acest dar al Editurii Spandugino făcut culturii române. Ales dar oferit de C.D. Zeletin iubitorilor de poezie franceză. Drumul său de poet traducător, început din anii de liceu, este unul de decenii.. Iar rodul lor este covârșitor: *Florilegiu de lirică franceză modernă* (1981), iar, după o primă versiune în colaborare (1968), le *coup de maître*: integrala *Florilor Răului* (1991). Izbânda, greu de egalat, a însemnat ani lungi de conviețuire între cele două limbi, între poeți. Stau mărturie atâtea pagini de manuscris, atâtea reveniri asupra unui același poem, atâtea variante ale aceluiași vers...

Vom citi pe mai departe tălmăcirile lui C.D. Zeletin din poeții francezi cu egală admirație pentru arta și minuția poetului traducător, pentru ceea ce poetul însuși numește sfințenia în fața capodoperei și reținerea autoexigentă…

Ce tâmplă, ce har!

Perpessicius, prim lector al tălmăcirii „Florilor Răului" de către C. D. Zeletin*

Cum ne pregăteam a scrie, la puține zile după rememorarea a zece ani de la moartea lui George Enescu, despre C. D. Zeletin, traducătorul *Sonetelor* lui Michelangelo, gândul ne-a dus, cu explicabilă spontaneitate, la un mic poem, simplu intitulat *Mâinile lui Enescu,* ce primeam cu ani în urmă, prin poștă, de la un tânăr medic și poet despre care știam prea puține lucruri. Poemul era într-adevăr minunat și aducea, asemeni picăturii de rouă reflectând discul solar, într-un spațiu restrâns, unul dintre cele mai vibrante omagii marelui compozitor și virtuoz de curând dispărut. Într-o imagine fulgurantă, ruptă din coapsa divinului Demiurgos, *Mâinile lui Enescu* atestau un poet de categorică originalitate, familiar, în egală măsură, al reflecției și al metaforei. Poemele câte am cunoscut, după aceea, originale sau tălmăciri, precum unele din cele mai prestigioase din Baudelaire, pe care Tudor Arghezi, Philippide și Roșca le-au încetățenit cu mari onoruri în lirica noastră, au venit să confirme întâia impresie. Originar din părțile Moldovei-de-Jos, unde tot mai dăinuie urme ale așezărilor conakiene, ca și legende despre enorma lui avariție, C.D. Zeletin evoca, într-un magistral sonet, un drum al logofătului într-un echipaj preistoric, de o mare forță caricaturală. Prelungile taifasuri în trei, de la Biblioteca Academiei, în cabinetul pururi entuziastului nostru Tudor Vianu, „după a cărui prezență tânjim încontinuu, ne convingeau, cum așa de just o spune în al său *Cuvânt înainte* Tudor Vianu că, paralel cu opera sa lirică, tânărul medic și poet surprindea și prin „întinderea intereselor lui literare, și prin netăgăduita siguranță în stăpânirea versului clasic".

București, strada M. Eminescu 122, anul 1968.
Perpessicius și C. D. Zeletin.

*Fragment din eseul *Sonetele lui Michelangelo* publicat de Perpessicius în *Gazeta literară*, 17 iunie 1965, și în C.D. Zeletin, *Scrieri 7. Poezie franceză*, Editura Spandugino, București, 2020, pp. 831-832.

DAN GRIGORESCU

Florilegiu de poezie franceză

Cu o dezarmantă franchețe, admirabilul tălmăcitor de poezie care e C.D. Zeletin își mărturisește îndoielile ce-l pândesc încă de câte ori meditează la condiția operei de traducere. Mărturisirea lui devine un eseu inteligent, erudit, scris cu eleganță care, evocând momente semnificative ale unei autobiografii spirituale, susține ideea „fragilității" pe care o implică, în însăși natura ei, poezia tradusă. Traducătorul – „menit să rămână în umbra unui oarecare anonimat" – se cuvine a-și păstra „puterea de smerenie", supunerea față de original, sacrificându-se cu

https://biblioteca-digitala.ro

bună știință. Sau, dimpotrivă, – „când poezia tradusă poartă marca traducătorului, satisfacția este mai puțin a conștiinței de traducător și mai mult a orgoliului iradiat din instinctul de paternitate literară." Cu atât mai mult, crede acest tălmăcitor (căruia îi datorăm exemplarele versuri românești ale lui Michelangelo, ale sonetului italian medieval și renascentist, ale *Florilor Răului*) când traducătorul e și autor al unui *florilegiu* anume, așa cum e volumul de față! O antologie, se spune (evident, cu dreptate), introduce fatala impresie de fragmentar. Justificarea ei „felul selecției și surpriza", „aerul viu" al ei, pentru că, altminteri, „antologiile ar fi superpozabile." Cu alte cuvinte, susține Zeletin, orice florilegiu e produsul unor anume înclinații de gust, de temperament poetic, al unor momente în care sensurile și rezonanțele originalului i se revelează într-un anume chip, irepetabil, poetului-traducător. În esență, relieful acesta subiectiv (opus unui „profil nivelat" care înseamnă „a traduce cu egal interes toți poeții, ceea ce nu este cu putință pentru un traducător care e și poet, caracterizat deci prin afinități, rezonanțe, admirații și chiar slăbiciuni"), un relief care conturează deci câmpul de interes intelectual și afectiv al traducătorului, nu contrazice în cazul de față scopul pronunțat didactic, acela de *informare,* care – traducătorul însuși o declară – constituie „rostul cel dintâi al tălmăcirii." Antologia de capodopere e, de fapt, o formă a teoriei „marilor cărți" pe care viziunea comparatistă a lui Tudor Vianu o implica în reconstrucția lucidă, argumentativă, a peisajului universal al literaturii. Ea conține, în însăși substanța sa, un tablou al circulației ideilor, un tablou care refuză să se transforme într-un dicționar de teme, de personaje sau de modalități stilistice și oferă ampla perspectivă a constituirii unui ansamblu sistematic al poeziei unei epoci sau a unei succesiuni de epoci.

Pentru că faptul care atrage, în măsură hotărâtoare, luarea-aminte a cititorului florilegiului alcătuit de Zeletin e tocmai înlănțuirea, într-o înșiruire pe deplin coerentă, a poeților cuprinși aici. Pornind, foarte îndreptățit, de la poezia lui Nerval, evoluând prin aceea a tuturor marilor poeți francezi care au pregătit *modernitatea* viziunii și a expresiei, încheind-o cu Apollinaire, cel de la care se revendică atâtea direcții ale avangardei din secolul al XX-lea, antologia e, deopotrivă, o istorie a ideilor poetice moderne din lirica franceză a ultimului veac și jumătate. La un capăt al acestei istorii stă, în chip firesc, cel care explora patetic universul corespondențelor între vis și real; la celălalt, poetul care a susținut modernitatea radicală a poeziei, a teatrului, a artelor.

Florilegiul „subiectiv" al lui Zeletin îi conține pe toți poeții de seamă ai unei întregi epoci de cultură, de aspirații spre înnoirea profundă a sensurilor versului: Nerval, Gautier, Baudelaire, Mallarmé, Verlaine, Valéry, Rimbaud, Apollinaire. Evident, poezia franceză a acestui răstimp a iradiat asupra liricii europene și influența altor tipuri de structuri lirice (parnasianismul, Francis Jammes, chiar poemele maturității tempestuoase a lui Hugo ne vin câteodată în minte). Dar adăugarea oricăreia dintre aceste opere ar fi tulburat unitatea unui „florilegiu" care urmărește constituirea unei viziuni specifice. Aflăm din postfața volumului că poeme ale acestei perioade și ale celei care i-a urmat, împlinindu-i aspirațiile, au fost tălmăcite de C.D. Zeletin și așteaptă un prielnic prilej de a vedea lumina tiparului. Prilej pe care îl așteptăm și noi, îndemnați și de mai vechile traduceri ale autorului prezentei antologii, și de însușirile excelentelor transpuneri de aici. E destul, cred, să se citească cu luare-aminte piese cu semnificația *Delficei,* a *Artei, a Albatrosului* și a *Înălțării* („Te strecoară vioi peste zări pământești,/O tu spirit al meu, veselindu-te-n undă..."), a *Mormântului lui Edgar Poe,* a *Artei poetice* verlainiene, a *Corăbiei bete* și a *Vocalelor,* a *Cimitirului marin,* a *Podului Mirabeau,* repere ale unui orizont liric de vastă deschidere, pentru a confirma valoarea unei traduceri ce va rămâne, fără îndoială, ca un moment însemnat în istoria tălmăcirilor românești din poezia franceză.

Contemporanul, 2 octombrie 1981, nr. 40 (1821), p. 10 și în C.D. Zeletin, *Scrieri 7. Poezie franceză*, Editura Spandugino, București, 2020, pp. 833-836.

CORINA DIMITRIU PANAITESCU

Charles Baudelaire, *Florile Răului*, în traducerea lui C.D. Zeletin

Lansarea volumului *Florile Răului* de Charles Baudelaire, în traducerea profesorului C.D. Zeletin (ediția a treia, îngrijită de Elena Popoiu, Editura Sfera, Bârlad, 2011), este, incontestabil, un moment excepțional, un adevărat eveniment literar. Pentru că e vorba de tălmăcirea integrală a unei opere poetice de mare complexitate, cu multe stavili, (și care, mai mult, a avut un destin editorial convulsionat), traducere – de fapt, re-creație poetică, în altă limbă, limba română – care se întinde pe o perioadă de șaizeci de ani: o viață de om!

Ținta pe care și-a fixat-o profesorul Zeletin atunci când, în 1952, a început sa traducă poemele lui Baudelaire, a fost extrem de înaltă și, prin aceasta, de mare risc. Baudelaire nu este oricine în lumea poeților. El e cel care, așa cum spune Paul Valéry, a întors poezia franceză înspre esența ei și a deschis larg ecluzele lirismului modern. Poet genial și blestemat (*maudit*), cu totul *altfel* decât predecesorii săi, romantici, parnasieni, ori cum se vor mai fi numit ei, el se plasează, deliberat, în poziție de diferență – amețitoare diferență! – față de confrați: «Des poètes illustres s'étaient depuis longtemps partagé les provinces les plus fleuries du domaine poétique, etc. Je ferai donc autre chose». Poet care combină ca nimeni altul carnea cu spiritul, eternitatea cu intimitatea, luciditatea cu voluptatea, „inteligența critică" cu „virtutea poeziei" (Paul Valéry), adâncimea ideii cu perfecțiunea formei. Toate acestea se regăsesc în *Florile Răului* și-l pun la încercare pe traducător.

Ambiția traducătorului C.D. Zeletin a fost cu atât mai mare cu cât el nu s-a mulțumit, așa cum se întâmplă de obicei, să traducă doar unele poeme, alese pentru reprezentativitatea

https://biblioteca-digitala.ro

lor (în cadrul operei poetului respectiv), dar și pentru reușita (mai ușor de atins) în actul de traducere, ipostază, desigur, avantajoasă pentru traducător. Profesorul Zeletin este cel dintâi traducător al întregii opere poetice baudelairiene. Aceasta presupune, bineînțeles, un număr crescut de obstacole, impasuri, dileme. E nevoie, pentru a te angaja într-o asemenea întreprindere, de pasiune, de capacitatea de a intra cât mai adânc în operă, deci în trăirile autorului, capacitatea de a le înțelege și de a le retrăi. Capacitatea de a te uita pe tine, în el. Este, acesta, un sacrificiu de sine pe care un bun traducător trebuie să-l facă, dar este, categoric, și o binecuvântare, un « don de grâce » pe care nu oricine îl poate primi. Sclipitoarea demonstrație de virtuozitate pe care o oferă volumul, în ansamblul său, face dovada acestui sacrificiu, dar și a acestei binecuvântări.

Am citit cu încântare echivalările românești ale profesorului Zeletin (pe multe dintre ele le reciteam, altele sunt noi, rodul unei cercetări tot mai profunde a textului baudelairian) și nu de puține ori am fost uluită (*éblouie*) de soluțiile poetice găsite la problemele adesea insurmontabile, cel puțin la prima vedere, pe care le pun versurile poetului francez, soluții care probează mobilitate – a ideii, a imaginației –, suplețe, varietate a construcției verbale, inventivitate și, în același timp, respect pentru textul original, care rămâne *sacru*.

În versiunea zeletiniană, fraza curge ușor, vestmântul verbal se aranjează firesc, natural, pe idee, la fel ca în poemul original. Nici nu se putea, de altfel, să nu se întâmple așa, de vreme ce sunt îndeplinite cu prisosință condițiile obligatorii ale activității de traducere: profesorul Zeletin îl cunoaște foarte bine pe Baudelaire, omul și artistul, cunoaște până la cele mai subtile nuanțe limba lui Baudelaire, limba franceză, cunoaște limba română cu toate resursele ei expresive, cu toată bogăția și plasticitatea ei și, mai ales, dispune de o autentică *simțire poetică* fără de care nu s-ar putea înfăptui actul de traducere a poeziei. Baudelaire nu numai că sună admirabil în românește în traducerea lui C.D. Zeletin, dar esențial este că Baudelaire rămâne tot Baudelaire.

Nu pot să nu spun câteva vorbe despre notele și comentariile care însoțesc ediția (de fapt, o adevărată ediție critică): extrem de consistente, erudite, elaborate în cea mai bună și riguroasă tradiție filologică, aceste note și comentarii, de mare utilitate, limpezesc și orientează excelent lectura.

Academia Bârlădeană, XIX, 1(46), trimestrul I, 2012, p.26.

Alfred de VIGNY

LA BOUTEILLE À LA MER
Conseil à un jeune homme inconnu

I

Courage, ô faible enfant, de qui ma solitude
Reçoit ces chants plaintifs, sans nom, que vous jetez
Sous mes yeux ombragés du camail de l'étude.
Oubliez les enfants par la mort arrêtés ;
Oubliez Chatterton, Gilbert et Malfilâtre ;
De l'œuvre d'avenir saintement idolâtre,
Enfin, oubliez l'homme en vous-même. — Écoutez :

II

Quand un grave Marin voit que le vent l'emporte
Et que les mâts brisés pendent tous sur le pont,
Que dans son grand duel la mer est la plus forte
Et que par des calculs l'esprit en vain répond ;
Que le courant l'écrase et le roule en sa course,
Qu'il est sans gouvernail et partant, sans ressource,
Il se croise les bras dans un calme profond.

III

Il voit les masses d'eau, les toise et les mesure,
Les méprise en sachant qu'il en est écrasé,
Soumet son âme au poids de la matière impure
Et se sent mort ainsi que son vaisseau rasé.
— À de certains moments, l'âme est sans résistance ;
Mais le penseur s'isole et n'attend d'assistance
Que de la forte foi dont il est embrasé. (...)

STICLA ARUNCATĂ ÎN MARE.
Povață unui tânăr necunoscut

I

Curaj, copil bicisnic, ce-n ora-însingurării
Cântări fără de nume și triste îmi așezi
Sub ochi, în umbra glugii, când studiezi! Uitării
Dă pruncii morți pe care de-a pururi n-o să-i vezi,
Pe Chatterton îl uită, Gilbert și Malfilatru,
Adoră viitorul, pios și idolatru,
Desprinde-te de tine…Ascultă-mă și crezi:

II

Când marinarul vede cum suflă vântu-n mare,
Cum zob se fac pe punte catargele pe rând,
Că-n lupta lui cu marea tot marea e mai tare
Și calculu-i se-arată un van și rece gând,
Că valul îl fărâmă, nebun, și-l dă de-a dura,
Că mâinii i-a smuls cârma, bezmetică, natura
Stă brațe-ncrucișate în calm profund căzând.

III

Măsoară munți de apă ce vin cu piscuri sure
Și le disprețuiește știind că-l vor în dinți
Și sufletu-și supune materiei impure.
Se vede mort, cu nava-n fatale suferinți.
E sufletul adesea sleit, iar gânditorul
Stă singur și n-așteaptă să-i vină ajutorul
Decât de la izvorul aprinsei lui credinți. (…)

https://biblioteca-digitala.ro

Gérard de NERVAL

ÉPITAPHE

Il a vécu tantôt gai comme un sansonnet,
Tour à tour amoureux insoucieux et tendre,
Tantôt sombre et rêveur comme un triste Clitandre.
Un jour il entendit qu'à sa porte on sonnait.

C'était la Mort ! Alors il la pria d'attendre
Qu'il eût posé le point à son dernier sonnet ;
Et puis sans s'émouvoir, il s'en alla s'étendre
Au fond du coffre froid où son corps frissonnait.

Il était paresseux, à ce que dit l'histoire,
Il laissait trop sécher l'encre dans l'écritoire.
Il voulait tout savoir mais il n'a rien connu.

Et quand vint le moment où, las de cette vie,
Un soir d'hiver, enfin l'âme lui fut ravie,
Il s'en alla disant : « Pourquoi suis-je venu ? «

EPITAF

El a trăit ca sturzul pe poteci,
Pe rând voios, îndrăgostit și tandru,
Ori visător și trist ca un Clitandru,
Dar auzi bătaia Morții seci.

A implorat-o să aștepte deci
Cât să termine un sonet puiandru,
Apoi s-a dus, netulburat scafandru,
Să tremure pe fundul lăzii reci.

Era un leneș prea din cale-afară,
Prea-i se usca lichidu-n călimară;
Vrând a ști tot, nimic nu a știut.

Iar când, pe-o iarnă grea, sătul de viață,
A fost răpit de marea hrăpăreață,
S-a dus zicând: „De ce m-oi fi născut?“

Théophile GAUTIER

LA CARAVANE

La caravane humaine au Sahara du monde,
Par ce chemin des ans qui n'a pas de retour,
S'en va traînant le pied, brûlée aux feux du jour,
Et buvant sur ses bras la sueur qui l'inonde.

Le grand lion rugit et la tempête gronde ;
A l'horizon fuyard, ni minaret, ni tour ;
La seule ombre qu'on ait, c'est l'ombre du vautour,
Qui traverse le ciel cherchant sa proie immonde.

L'on avance toujours, et voici que l'on voit
Quelque chose de vert que l'on se montre au doigt :
C'est un bois de cyprès semé de blanches pierres.

Dieu, pour vous reposer, dans le désert du temps,
Comme des oasis, a mis les cimetières :
Couchez-vous et dormez, voyageurs haletants.

CARAVANA

Umana caravană-într-a lumii Sahară
Se târâie pe drumul timpului secret,
O arde soarele barbar, nu-i un boschet,
De sete bea sudoarea brațelor amară.

Turbează-un leu, furtuna-i gata să răsară,
În zări fugare nu-i nici turn, nici minaret,
Doar umbra vulturul din cer și-o plimbă-încet,
Din zbor înalt pândindu-și prada lui murdară.
Mereu înaintează-n zarea ce se pierde,
Dar, iată, îi răsare în drum o pată verde:
Un crâng de chiparoși cu alburii menhire.

O, Doamne, în deșertul timpului presori,
Drept oaze verzi și răcoroase, cimitire:
Culcați-vă, și-un somn adânc, bieți călători!

Stéphane MALLARMÉ

Brise marine

La chair est triste, hélas ! et j'ai lu tous les livres.
Fuir ! là-bas fuir! Je sens que des oiseaux sont ivres
D'être parmi l'écume inconnue et les cieux !
Rien, ni les vieux jardins reflétés par les yeux
Ne retiendra ce coeur qui dans la mer se trempe
Ô nuits ! ni la clarté déserte de ma lampe
Sur le vide papier que la blancheur défend
Et ni la jeune femme allaitant son enfant.
Je partirai ! Steamer balançant ta mâture,
Lève l'ancre pour une exotique nature !

Un Ennui, désolé par les cruels espoirs,
Croit encore à l'adieu suprême des mouchoirs !
Et, peut-être, les mâts, invitant les orages,
Sont-ils de ceux qu'un vent penche sur les naufrages
Perdus, sans mâts, sans mâts, ni fertiles îlots …
Mais, ô mon coeur, entends le chant des matelots !

Briză marină

Vai! Carnea este tristă și cărțile citite.
Să fug, să fug departe! Simt păsări amețite
De-a se afla-între boltă și-o veșnic nouă spumă!
Nimic, nici parcuri triste în ochi răsfrânte nu mă
Opresc să-mi scald ființa în mările acele,
O, nopți! Nici claritatea pustie-a lămpii mele
Peste hârtia goală avându-și albul pază,
Nici tânăra femeie ce pruncu-și alăptează.
Eu voi pleca! O, navă ce-ți legeni arborada,
Sus ancora, s-alegem pe-un țărm exotic rada!

Un vechi Plictis, sub norul speranțelor prea triste,
Mai crede-n fluturarea supremă de batiste!
Și poate-aceste vele, chemând semeț furtuna,
În naufragii negre pieri-vor pân-la una:
Fără catarg, nici zare spre care să înoți...
Dar, inimă, ascultă cântări de mateloți!

https://biblioteca-digitala.ro

Charles BAUDELAIRE

RECUEILLEMENT

Sois sage, ô ma Douleur, et tiens-toi plus tranquille.
Tu réclamais le Soir ; il descend ; le voici :
Une atmosphère obscure enveloppe la ville,
Aux uns portant la paix, aux autres le souci.

Pendant que des mortels la multitude vile,
Sous le fouet du Plaisir, ce bourreau sans merci,
Va cueillir des remords dans la fête servile,
Ma douleur, donne-moi la main ; viens par ici,

Loin d'eux. Vois se pencher les défuntes Années,
Sur les balcons du ciel, en robes surannées ;
Surgir du fond des eaux le Regret souriant ;

Le Soleil moribond s'endormir sous une arche,
Et, comme un long linceul traînant à l'Orient,
Entends, ma chère, entends la douce Nuit qui marche.

RECULEGERE

Durerea mea, fii calmă și-astâmpără-ți pornirea.
Doreai să vină Seara; privește-o, a sosit:
Trezește-n unii pacea și-n alții zvârcolirea,
Cu pâcla sumbră care orașul a-împânzit.

În vreme ce o pleavă murdară, omenirea,
Sub șfichiul Desfătării, călău neîmblânzit,
Culege din chermeza servilă doar căirea,
Durerea mea, dă-mi mâna, pe-aici! Vreau s-o evit.

Vezi zilele apuse pe cer între coloane,
În rochii ofilite, privind de la balcoane,
Din ape cum țâșnește Regretul zâmbitor;

Se duce-n Soare-agonic sub boltă să se culce
Și, giulgiu ce se întinde dinspre Levant ușor,
Ascultă, scumpo, Noaptea cu pasul ei cel dulce.

CHANT D'AUTOMNE

I

Bientôt nous plongerons dans les froides ténèbres ;
Adieu, vive clarté de nos étés trop courts !
J'entends déjà tomber avec des chocs funèbres
Le bois retentissant sur le pavé des cours.

Tout l'hiver va rentrer dans mon être : colère,
Haine, frissons, horreur, labeur dur et forcé,
Et, comme le soleil dans son enfer polaire,
Mon coeur ne sera plus qu'un bloc rouge et glacé.

J'écoute en frémissant chaque bûche qui tombe ;
L'échafaud qu'on bâtit n'a pas d'écho plus sourd.
Mon esprit est pareil à la tour qui succombe
Sous les coups du bélier infatigable et lourd.

Il me semble, bercé par ce choc monotone,
Qu'on cloue en grande hâte un cercueil quelque part.
Pour qui ? – C'était hier l'été ; voici l'automne !
Ce bruit mystérieux sonne comme un départ.

CÂNTEC DE TOAMNĂ

I

Adio limpezime a verilor prea scurte !
În bezna friguroasă ne-om scufunda cuând !
Aud cum în răsunet,pe lespedea din curte,
Butucii cad funebru și bubuie pe rând,

Intravor iar în suflet fiorii asprei ierne,
Cu groază ,trudă ,ură, iar inima,și ea,
Ca soarele când polul oroarea și-o așterne,
Va fi un bulgâr roșu din ghiața cea mai grea.

Ascult cu-nfiorare buștenii în cascade :
Un eșafod de-ai face n-ar da ecou mai sec.
Mi-e sufletul asemeni cu turnul care cade,
Izbit fârâ odihnâ în coaste de berbec.

Într-un sicriu ciocane îmi pare că bat cuie
În grabă, cum mâ furâ ecoul monoton....
Al cui ? – Ieri era vară, azi toamnă albăstruie !
Ca o plecare sună misteriosul zvon.

Paul VERLAINE

GREEN

Voici des fruits, des fleurs, des feuilles et des branches
Et puis voici mon cœur qui ne bat que pour vous.
Ne le déchirez pas avec vos deux mains blanches
Et qu'à vos yeux si beaux l'humble présent soit doux.

J'arrive tout couvert encore de rosée
Que le vent du matin vient glacer à mon front.
Souffrez que ma fatigue à vos pieds reposée
Rêve des chers instants qui la délasseront.

Sur votre jeune sein laissez rouler ma tête
Toute sonore encore de vos derniers baisers;
Laissez-la s'apaiser de la bonne tempête,
Et que je dorme un peu puisque vous reposez.

GREEN

Primește flori și frunze și crengi și fructe-n salbe
Și inima ce-mi bate ca fața de altar,
N-o sfâșia în două, minune cu mâini albe,
Sub ochii splendizi lasă a-mi sta umilul dar!

Eu viu cu fruntea plină de roua lucitoare
Ce-n zori a înghețat-o un vânt bătând prin fagi.
Îngăduie și truda-mi primește-o la picioare,
Ca să răsufle-n voie visând la clipe dragi.

Pe sânul tău sa-mi cadă iar tâmpla ce răsună
Și-acum de amintirea sărutului deplin
Și-n timp ce-o să-i dai tihna venind după furtună,
Te odihnește-o clipă, iar eu să dorm puțin.

https://biblioteca-digitala.ro

Arthur RIMBAUD

CHANSON DE LA PLUS HAUTE TOUR

Oisive jeunesse
A tout asservie,
Par délicatesse
J'ai perdu ma vie.
Ah ! Que le temps vienne
Où les coeurs s'éprennent.

Je me suis dit : laisse,
Et qu'on ne te voie :
Et sans la promesse
De plus hautes joies.
Que rien ne t'arrête,
Auguste retraite.

J'ai tant fait patience
Qu'à jamais j'oublie ;
Craintes et souffrances
Aux cieux sont parties.
Et la soif malsaine
Obscurcit mes veines.

Ainsi la prairie
A l'oubli livrée,
Grandie, et fleurie
D'encens et d'ivraies
Au bourdon farouche
De cent sales mouches.

Ah ! Mille veuvages
De la si pauvre âme
Qui n'a que l'image
De la Notre-Dame !
Est-ce que l'on prie
La Vierge Marie ?

Oisive jeunesse
A tout asservie,
Par délicatesse
J'ai perdu ma vie.
Ah ! Que le temps vienne
Où les coeurs s'éprennent !

CÂNTECUL CELUI MAI ÎNALT TURN

Leneșă juneță
Tuturor tribut,
Din delicateță
Viața mi-am pierdut.
Vino, timp sublim,
Când să ne iubim!

Zvârle-amărăciunea,
Mi-am zis, și dispari!
Ce promisiune a
Bucuriei mari?!
Nimic nu oprească
Fuga ta domnească!

Îndur peste noapte,
Că și uit pe veci.
Temeri, chinuri-toate
Pier în ceruri reci.
Setea neagră trece
Sângele să-mi sece.

Astfel că Fâneața
Sub uitarea mea
'Și-înflorește fața
Prin neghina grea,
Iar la un bondar,
Muște-n roi murdar.

Inima sărmana,
Roabă-n văduvii,
Are doar icoana
Feciorei Marii!
Cin' se roagă oare,
Mariei Fecioare?

Leneșă juneță
Tuturor tribut,
Din delicateță
Viața mi-am pierdut.
Vino, timp sublim,
Când să ne iubim!

Paul VALÉRY

LES GRENADES

Dures grenades entr'ouvertes
Cédant à l'excès de vos grains,
Je crois voir des fronts souverains
Éclatés de leurs découvertes!

Si les soleils par vous subis,
Ô grenades entre-bâillées
Vous ont fait d'orgueil travaillées
Craquer les cloisons de rubis,

Et que si l'or sec de l'écorce
À la demande d'une force
Crève en gemmes rouges de jus,

Cette lumineuse rupture
Fait rêver une âme que j'eus
De sa secrète architecture.

RODIILE

Când vă privesc, o, rodii tari,
Pocnind de sâmburi mărunți,
Văd parcă suverane frunți
Care-au plesnit de gânduri mari!

Cum estivalele călduri,
Ce în mândrie le-îndurați,
V-au dat poruncă să cedați
Din rubinii despărțituri

Și cum prin auria coajă
Ies perle de suc roș-o vrajă
La vrerile unei puteri,

Prin lumioasa crăpătură
Își vede sufletu-mi de ieri
Ascunsa lui arhitectură

https://biblioteca-digitala.ro

Guillaume APOLLINAIRE

CORS DE CHASSE

Notre histoire est noble et tragique
Comme le masque d'un tyran
Nul drame hasardeux ou magique
Aucun détail indifférent
Ne rend notre amour pathétique

Et Thomas de Quincey buvant
L'opium poison doux et chaste
À sa pauvre Anne allait rêvant
Passons passons puisque tout passe
Je me retournerai souvent

Les souvenirs sont cors de chasse
Dont meurt le bruit parmi le vent

CORN DE VÂNĂTOARE

Povestea noastră-i tragică și-înaltă
Așa cum e o mască de tiran
Nici dramă îndrăzneață nici vreo altă
Magie notă ori detaliu van
În pasiunea noastră nu tresaltă

Și Thomas de Quincey din opiu blând
Otravă castă și mistuitoare
Spre biata-i Ană se grăbea visând
Să trecem trecem toate-s trecătoare
Voi mai veni și în curând

Ah amintirea-i corn de vânătoare
Al cărui zvon se risipește-n vânt

Jean COCTEAU

LES CHEVEUX GRIS ...

Les cheveux gris, quand jeunesse les porte,
Font doux les yeux et le teint éclatant;
Je trouve un plaisir de la même sorte
A vous voir, beaux oliviers du printemps.

La mer de sa fraîche et lente salive
Imprégna le sol du rivage grec,
Pour que votre fruit ambigu, l'olive,
Contienne Vénus et Cybèle avec.

Tout de votre adolescence chenue
Me plaît, moi qui suis le soleil d'hiver,
Et qui, comme vous, sur la rose nue,
Penche un jeune front de cendres couvert.

CĂRUNTUL PĂR, CÂND TINEREȚEA-L POARTĂ...

Căruntul păr, când tinerețea-l poartă,
Blânzi face ochii, pielii dă lumini;
Eu vă găsesc aceeași dulce soartă,
În primăveri, frumoșilor măslini !

Saliva mării, proaspătă și lină,
Udând al țărmului grecesc nisip,
Lăsatu-v-a-n ambigua măslină
Și din Cibela și din Venus chip.

Îmi place căruntețea voastră pură
Când eu déjà-s al iernii soare crud,
Ca voi, adolescenți, o tâmplă sură
Plecând-o peste trandafirul nud.

În sfârşit, *Les Fous de Bassan* în limba română !

UNIVERSITÉ de SHERBROOKE
Faculté des lettres et sciences humaines
Centre Anne-Hébert
Traduction en roumain du roman *Les Fous de Bassan* d'Anne Hébert

Le Centre Anne-Hébert a le plaisir de vous informer de la traduction en roumain du roman *Les Fous de Bassan* par **Corina Dimitriu-Panaitescu** aux Éditions Cartea Romaneasca Educational.

Corina Dimitriu-Panaitescu est professeure au département de langue et littérature françaises de l'Université Alexandru Ioan Cuza et a collaboré à plusieurs projets de dictionnaires en langue roumaine, dont un dictionnaire des écrivains d'Amérique du Nord (*Dictionnar de scriitori din America de Nord*, 2008), en plus d'être l'auteure de nombreux livres et essais sur la poésie. En 2015, l'Association d'Études Canadiennes en Europe Centrale (AECEC) lui décerne un certificat de mérite en reconnaissance de son éminente contribution au développement des études canadiennes.

https://biblioteca-digitala.ro

Cele 7 volume C.D. Zeletin, *Scrieri*, apărute în decursul a 7 ani în Colecția *Distinguo* a Editurii Spandugino, reprezintă o întreprindere editorială pe care, suntem siguri, istoria literelor o va reține. O întreprindere pentru care, scriam încă din anul 2013 în revista *Academia Bârlădeană*, distinsa doamnă Lavinia Spandonide binemerită deplin portretul în 7 cuvinte pe care i l-a făcut autorul: *spirit în care pulsează râvna faptei elevate.*

Îi mulțumim doamnei director pentru neprețuitul dar: cele 10 exemplare din C.D. Zeletin, *Scrieri 7*, carte pe care o vom lansa la reuniunea din 14 iulie 2020, dedicată francofoniei, și oferim cititorilor textul trimis nouă de către domnia sa pentru această manifestare.

LAVINIA SPANDONIDE
Director al editurii Spandugino

C.D Zeletin: *Distinguo*

C.D. ZELETIN, cu noblețea sa calmă și așezată, rămâne în memoria noastră ca unul dintre ctitorii de seamă ai editurii. Contribuția sa la întemeierea acestui edificiu cultural ne-a onorat în mod deosebit și ne-a întărit conștiința că am avut parte de un privilegiu rar și cu atât mai prețios, pentru care îi suntem profund recunoscători.

Ca membru de onoare în bordul editorial, C.D. Zeletin a constituit o Prezență dragă, de o rară distincție și rafinament. În felul său discret, dublat de o infinită delicatețe, a contribuit cu eleganță desăvârșită la cultivarea unui climat de înaltă ținută morală și a unui mod de a înfăptui actul cultural, care să asigure dăinuirea viitoare a acestui edificiu – care este azi editura *Spandugino* – un edificiu deopotrivă afectiv, dar și profund spiritual.

Colecția căreia i-a dat nume – *Distinguo* – poartă îndemnul său de neîncetată căutare, cu privire mereu proaspătă a ochiului minții și cu spor de bogăție revelată în spirit, cum el însuși depune mărturie:

Acest cuvânt, provenind din verbul latin distinguere, *înseamnă înainte de toate a distinge, a deosebi situații, stări, și idei foarte apropiate semantic, având totuși semnificații diferite. Optica a introdus noțiunea de putere de rezoluție. Translocând noțiunea din domeniul fizicii în disciplinele biologice și cele ale cunoașterii abstracte, putem vorbi despre puterea de rezoluție a ochiului și, metaforic, a ochiului minții. Colecția* Distinguo *este o minunată ocazie de a revela sporul de bogăție a unor spații spirituale definite.*

Bucuria de a fi reușit să-i încheiem seria de *Scrieri*, prin publicarea în acest an a ultimului volum – *Scrieri 7 Poezie franceză* – deși umbrită de faptul că volumul a ieșit de sub tipar la câteva zile după ce Dada ne-a părăsit și nu a apucat să-l mai vadă, ne rămâne mai vie ca niciodată să lumineze șansa pe care am avut-o de a-l fi cunoscut și de a fi putut împărtăși această bucurie cu un OM cu totul special, care a trăit dăruind cu generozitate: motiv de inspirație pentru ca – prin harul, bunătatea, înțelepciunea și blândețea sa – noi înșine să devenim mai buni la nivelul cel mai profund al ființei!

Adâncă reverență și netulburată speranță de a continua pe Calea deschisă de spiritul său etern viu!

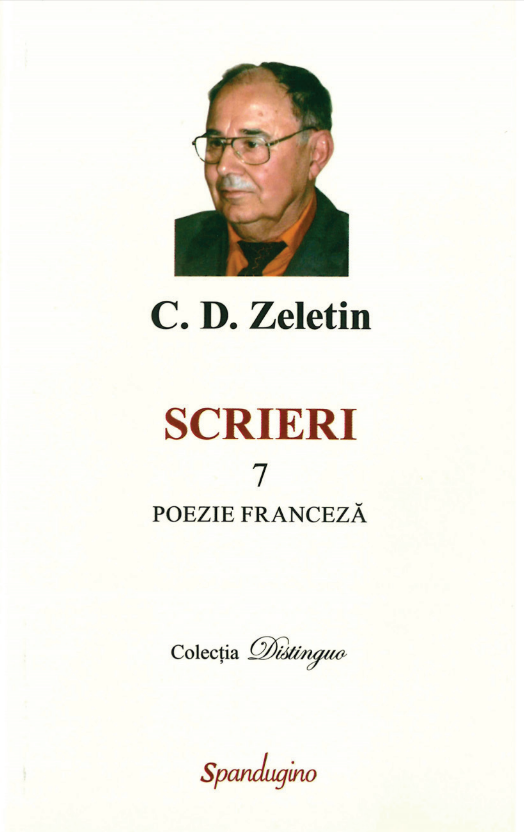

https://biblioteca-digitala.ro

Ion Barbu - 125 de ani de la naştere (19 martie 1895). 90 de ani de *Joc secund* (1930)

Creația poetică barbiană, devenită clasică, după unii, canonică după alții, a intrat în conștiința spirituală românească de la debutul poetului în presă, astfel că a fost și subiect de traducere în alte limbi :

- *Juego segundo*. Edición bilingüe rumano-española. Traduccion de Victor Ivanovici y Omar Jara. Prólogo de Victor Ivanovici. Bucarest, 1981, 270 pag;
- *Stihi*. Izdanie rumânsko-russkim tekstom. Perevod Nikolae Pădure. Predislovie Mirci Ciobanu, Buharest, 1982, 268 pag;
- *Nadir latent*. Traduction et préface par Paul Miclău. Bucarest, 1985, 382 pag;
- *Poeme/Poèmes* traduits du roumain par Constantin Frasin, Galați, 1995, 208 pag.

Cu alți ani înainte, la *Bibliothèque Française* din București, într-o zi de *vendredi 29 mai 1970*, i-a fost dedicată lui Ion Barbu *la Soirée poétique franco-roumaine* titrată *Ion Barbu vivant,* mediatizată de Acad. Șerban Cioculescu, cu concursul a cinci literați, printre care Romulus Vulpescu, autorul traducerilor în limba franceză a unor poezii delicate, alăturate unor echivalențe franceze datorate doamnei Yvonne Strat, în casa căreia, în anii 1945-1948, era organizat un cenaclu săptămânal prezidat de Ion Barbu. Toate acele traduceri prezentate la Biblioteca Franceză au fost editate într-o plachetă, în care s-au numărat poezii/fragmente din volumul *După melci* și *Joc secund.*

Redăm trei poeme barbiene în traducerea lui Paul Miclău.

Mircea COLOȘENCO

Grup

E temniță în ars, nedemn pământ.
De ziuă, fânul razelor înșală;
Dar capetele noastre, dacă sînt,
Ovaluri stau, de var, ca o greșală.

Atâtea clăile de fire stângi!
Găsi-vor gest închis, să le rezume,
Să nege, dreaptă, linia ce frângi:
Ochi în virgin triunghi tăiat spre lume?

Timbru

Cimpoiul veșted luncii, sau fluierul în drum,
Durerea divizată o sună încet, mai tare...
Dar piatra în rugăciune, a humei despuiare
Și unda logodită sub cer, vor spune-cum?

Ar trebui un cântec încăpător, precum
Foșnirea mătăsoasă a mărilor cu sare;
Ori lauda grădinii de îngeri, când răsare
Din coasta bărbătească al Evei trunchi de fum.

Din ceas, dedus...

Din ceas, dedus adâncul acestei calme creste,
Intrată prin oglindă în mîntuit azur,
Tăind pe înecarea cirezilor agreste,
În grupurile apei, un joc secund, mai pur.

Nadir latent! Poetul ridică însumarea
De harfe resfirate ce în zbor invers le pierzi
Și cântec instovește: ascuns, cum numai marea,
Meduzele când plimbă sub clopotele verzi.

Groupe

Terre brûlée, indigne est la prison.
Le foin des rayons trompe sous la lueur;
Mais nos têtes, si elles-mêmes sont,
Ovales restent, en chaux, comme une erreur.

Les nombreuses meules de gauches fils!
Les résumera le geste fermé,
Pour nier, droite, la ligne qu'on mutile:
Oeil en vierge triangle au monde coupé ?

Timbre

Cornemuse fanée au pré, ou flûte dans
Le chemin, sonnent bas la douleur divisée...
Mais la pierre en prière, l'argile dépouillée
Et l'onde sous le ciel fiancée, diront-comment ?

Pareil au bruit soyeux des mers salées un chant
Vaste il faudra; ou bien cet éloge adressé
Au jardin des anges, quand commence à pousser,
De la côte d'homme le tronc d'Ève, fumant.

De l'heure, ce déduit...

De l'heure, ce déduit profond de calme crête
Entré par le miroir en rédemption d'azur,
Sur noyade coupant, de ses troupeaux agrestes,
Dans les groupes de l'eau, un jeu second, plus pur.

Nadir latent! Le poète lève la somme
De harpes déployées en vol inverse perte
Et consume le chant: comme la mer moutonne,
Les méduses menant dessous les cloches vertes

https://biblioteca-digitala.ro

Integral. Revistă de sinteză modernă: 95 ani de la întemeiere

1 martie 1925 – aprilie 1928, publicație lunară, cu redacția formată din: F. Brunea, Ion Călugăru, M.H. Maxy, Ilarie Voronca, iar, la Paris, din: B. Fondane, Mattis Teutsch. Profesează arta integrală, pe care Ilarie Voronca a definit-o încă de la primul număr: „Integralisorul e în ritmul epocii; integralismul începe stilul veacului XX."

Printre colaboratori: Ion Minulescu, Tristan Tzara, C. Brâncuși, Al. A. Philippide, St. Roll s.a. alături de redactorii celor două formule din București și Paris menționați.

Mircea COLOȘENCO

INTEGRAL et DADA

SEPT MANIFESTES DADA

Dadaismul- pușcă încărcată cu sgomot pur-isbutise acum câți-va ani să inunde țintirimile literare ale Europei, când pontifii rânduiți pe vine în jurul moaștelor fumau profetic luleaua păcii. A fost prin surprindere un ceas panic- atac indian- cu intenții prelungite în tomahawkuri, urlete, grimasă de sânge. Surpriza a fost și mai mare când vii s'au regăsit vii.

Scalpate numai moaștele.

S'a strigat sacrilegiu. Aerul mirosea ofensiv a pulberărie.

Tămâia care slujise secular, afrofidiziac câtorva kilometri de generații literare, își pervertitia neliniștitor virtutea, aducând cu aromele profane, cu alambicul dadaic.

Pulverizatoarele tradiției căpătară anotimp. Evantaiul, care reprezintă încă în artă alcov simplificat pentru evoluția speciei,- din ventilator se descoperise numai metalul și nu bâzâitul care e caracterul lui- deveni uzină de oxigen, prezervativ.

Am asistat atunci la harța fără nume a unei lumi ce-și confecționase beatitudinea dintr-un dop de vată auricular, cu o mână de haiduci în frac, umblând în dans negru, vorbind prin moriști, râzând din pistoale, împroșcând ca insectele fugărite mirezme vecine cu pestilența.

Era un match disproporționat între piculină și sirena de vapor, ceva ca o prevestire de cataclism, când omenirea buimacă mănâncă biblie și face coadă la notar.

S'au putut vedea atunci manechine cu săbiuță și fir, trântindu-se cu adversari goi, cari puneau mai presus de rozetă, un idol african, mai presus de manierizme imediatele legi fizice. Raționamentul era absolut. Un om sau un câine, sau amândoi deodată, au dreptul să urineze piciorul unei statui. De ce să n'ai dreptul să uzi piciorul unui academician care-i o statuie anticipată?

Reacțiunea se oferi firește cu o porție suplimentară de vată în pavilion.

Dadaiștii între timp consumaseră ultimul praf de scărpinat. Triumfaseră. Dar la rândul lor surpriză. Treziți după noaptea izbândei, băgară de seama că dormiseră fără să știe sub zidurile Academiei.

Recitind manifestele lui Tristan Tzara-vraciul care descoperise într'un canton șvițerian, elixirul pentru flagelat nemurirea sedentară, ne-am îndoi poate de efectul formulei, dacă nu s'ar fi verificat grație altora, infailibilă și la noi.

Apariția lui 75 H.P., a fost ca o funestă proorocire astrală, cnut de derută, infuzie de terebentină pentru panica ploșnițelor literare.

In mic–binoclu întors- spectacolul aplaudat odinioară, Sbucium între cardinale. Pentru întâia oară extremele deveniseră conservatoare.

S'a strigat li aci sacrilegiu când «pastișa » devenise argument astmatic.

Deși spectatori, am savurat bravura, inoportună într'o planetă unde arsenalul criticei naționale e un cornet cu confetti.

Sforțarea se anula a priori, din lipsă de obiectiv. Ce caută artileria grea într'un ținut cu mlaștini ? Șaptezecihașpiștii trebuiau să știe că atâta vreme cât artistul va cerși icoanelor și semnelor liturgice lețcaia extazului, nu i se poate dărui din progres decât nasturii automați sau feștilele perfecționate pentru opaiț.

75 H. P. a murit intoxicat cu lapte.

Dadaismul a fost geniul și providența incentatorului. Tristan Tzara astăzi rentier, speculează din trecut banii buni, talentul. E siesta sănătoasă, după un chef monstru când zeii poartă livrea, când cerul era unde-i astăzi chelia. Trufele semimestecate căzute sub masă, constituie acum cele șapte manifeste. Pe carnea lor aromată, urma dinților persistă ca un certificat de vigoare

(*Integral*, I, nr 1, 1925, p. 6)

LE SECRET DE *MOUCHOIR DE NUAGE*

Mouchoir de nuages a fost jucată de către *Soirées de Paris*, la teatrul Cigale, anul trecut. Pentru a desluși polemica iscată între prieteni și adversari, Tristan Tzara ne livrează:

Mouchoir de Nuages est une tragédie ironique ou une fqrce tragique en quinze actes courts, séparés par quinze commentaires. L'action, qui tient du domaine du roman-feuilleton et du cinéma, a lieu sur un tréteau placé au milieu de la scène. Les commentaires se font des deux côtés du tréteau. La pièce se déroule d'un bout à l'autre sans interruption. „C'est l'entracte qui a tué le théâtre, dit un de ses commentateurs de la pièce. Les commentaires qui sont faibles au début, s'organisent peu à peu et prennent vers la fin l'ampleur d'une autre pièce parallèle à celle qui se joue sur le tréteau.

Il n'y a que trois personnages qui gardent leur identité pendant toute la pièce. Les six commentateurs jouent dix-sept rôles différents, ils se maquillent et s'habillent en scène, ils portent en scène le vrai nom qu'ils ont en ville. Toute la pièce d'ailleurs est basée sur la fiction du théâtre et je ne veux pas cacher aux spectateurs que ce qu'ils voient est du théâtre. C'est por cela que les électriciens de Miss Ioie Fuller sont aussi en scène avec leurs réflections et que le machiniste déroule le décor devant tout le monde. Les décors se sont pas là pour donner l'illusion d'une réalité, mais, pour situer le lieu où l'action se passe. A chaque acte correspond sur l'écran, un agrandissement de carte postale illustrée.

Je ne raconterai pas le sujet de ta pièce, car il est plus compliqué que celui d'un film à épisodes. *Mouchoir de nuages* est une oeuvre poétique; elle met en scène la relativité des choses des sentiments et des événements. (*Integral*, I, nr 2, 1925, p.7)

Tristan Tzara

ARRIVÉE

les tours penchées les cieux obliques
les autos tombant dans le vide des routes
les animaux bordant les routes rurales
avec des branches couvertes d'hospitalières qualités
et d'oiseaux en forme de feuilles sur leurs têtes

https://biblioteca-digitala.ro

tu marches mais c'est une autre qui marche sur tes pas
distillant son dépit à travers les fragments de mémoires et d'arithmétiques
entourée d'une robe presque sourde le bruit caillé des capitales

la ville bouillonnante et épaisse de fiers appels et de lumières
déborda de la casserole de ses paupières
ses larmes s'écoulent en ruisseaux de basses populations
sur la plaine stérile vers la chair et la lave lisse
des montagnes ombrageuses les apocalyptiques tentations

perdu dans la géographie d'un souvenir et d'une obscure rose
je rôde dans les rues étroites autour de toi
tandis que toi aussi tu rôdes dans d'autres rues plus grandes
autour de quelque chose
(*Integral*, I, 1925, p. 9)

MARCHEZ AU PAS*. TRISTAN TZARA PARLE À *INTEGRAL

Villa en construction sur un ciel qui se dilate, Montmartre tout près avec sa voix distincte dans le coton de l'air, l'Avenue Juno comme un tablier se gonfle au vent et le pas sous-quel bonton de menthe- le soin de ce matin. Nous descendons Fondano et moi quelques marches nous en remontons d'autres.

- Le visage de *Tzara*, me dit Fondane, est plein d'une chaleur froide, entre lui et vous des courants circulent des golf-streams minant le troupeau des icebergs.

- N'oubliez pas, mon cher Fondane n'oubliez pas le sourire de Tzara ce nimbe, ce saxophone, le sourire évasion. Est-ce là, la c'é qui sait ouvrir les tiroirs des herbes, le sémaphore qui coupe la direction des trains, des sentiments, l'Etoile Filante de ton Doigt, Tzara, le monde réinventé suit les lignes de sa main un mot comme un saut périlleux et quels points cardinaux les yeux.

Nous voilà dans le grand atelier de peinture, les statues et les masques nègres annoncent dans le silence magique l'approche du prophète poète en robe de chambre, les voix dans une pièce voisine se déplacent comme des armoires en chêne (vieux). Des livres, des Picasso, de la première époque (en a-t li eu d'autres ?) Un PICABIA aux lignes métalliques. JUAN MIRO, MAX ERNST. D'autres maisons s'élèvent dans la cour, les toits se recherchent, bientôt un baiser aérien enlacera les fenêtres, les chambres, l'imperceptible nous traverse comme une aile. La respiration s'arrête. Et brusquement TZARA. Le voilà nous offrant des cigarettes aux ongles dorés, comment est-il venu là, nous ne l'avons pas vu descendre l'escalier. Je regarde avec inquiétude les; murs; naturellement TZARA, un oeillet à la boutonnière du fauteuil. Mais la mémoire devient stylo, la couverture du cerveau se déplie.

Tzara: Voulez-vous savoir, Monsieur Voronca, pourquoi je ne me manifeste plus publiquement ? Pourquoi je me suis enfermé dans la solitude de mes ariéres, pourquoi je ne boxe plus dans la rue, je ne casse plus les vitres de cette publicité médiocre. Remontons un peu en arrière, voulez-vous ? Prenez une cigarette.

En 1918 la revue „Littérature" publiait sous ma signature, une lettre ouverte à Jacques Rivière, lettre qui inspira à Aragon, Breton et Soupault le sujet de cette fameuse enquête „Pourquoi écrivez-vous". Les polémiques qu'elle suscita éclaircirent les frontières des champs de bataille, et furent fertiles en découvertes: c'était pour la première fois qu'un problème de conscience se posait carrément aux cerveaux endormis par la triste besogne d'écrire. Je disais dans cette lettre: „J'écris pour trouver des hommes". Et, en effet, j'ai trouvé des hommes, mais qui m'ont tellement déçu, que cette raison s'est entièrement effacée, comme la brume, du cadre visuel, de mes préoccupations. Le fait même que l'objet de la déception, soit encore aujourd'hui, d'un ordre que je crois, relativement, le plus digne d'attention, ne fait qu'accroître ma tristesse. Je me suis en effet rendu compte que les autres écrivaient sinon pour arriver, socialement parlant, au moins pour développer le dépôt en banque de leurs relations qui un jour leur ouvrira les portes d'une Académie sur laquelle je n'ai jamais cessé de chier. Je continue à écrire pour moi- même pour l'instant, et à défaut de trouver d'autres hommes je me cherche toujours.

Vous-voulez que je vous parle de Dada. Ecoutez-moi bien. Contrairement aux fausses nouvelles qu'on a répandues d'après lesquelles Dada serait mort par la démission de quelques individus, c'est moi-même qui ai tué Dada, volontairement, parce que, j'ai considéré qu'un état de liberté individuelle était devenu à la fin un état collectif et que les différents „présidents" commençaient à sentir et à penser de la même façon. Or, rien ne m'est plus antipathique que la paresse cérébrale qui annihile les mouvements individuels, fussent-ils proches de la folie, et contraires à l'intérêt général. Ce que je reproche aujourd'hui au surréalisme, est du même ordre d'idées. Les suiveurs, dont on ne saurait plus se passern ont pris la place prépondérante. La médiocrité a tout nivellé, le marasme et la stupidité retiennent leurs pieds dans la merde dont ils n'ont pas encore su se débarrasser. Un état de dissimulation hypocrite de la pensée, donne à l'extérieur, une impression de discipline et d'unanimité là ou il n'y a que pauvreté ou refoulement.

- Voyez-vous dans tout cela une sorte de secours, une corde de sauvetage ?

- Je considère que la poésie est le seul état de vérité immédiate. La prose par contre est le prototype du compromis envers la logique et la matière. Reconnaître le matérialisme de l'histoire, le dire en phrases claires même dans un but révolutionnaire, ceci ne peut être que la profession de foi d'un habile politicien: un acte de trahison envers la *Revolution perpetuelle* la révolution de l'esprit, la seule qu je préconise, la seule pour laquelle je serais capable de donner ma peau, parce qu'elle n'exclut pas la *Sainteté du moi*, parce qu'elle est ma *Révolution*, et parce que pour la réaliser je n'aurai pas besoin de la souiller à l'aide d'une lamentable mentalité et mesquinerie de marchand de tableaux.

Les conquêtes de la liberté individuelle ont été payées avec tant de souffrances, au prix de tant de reconciliation et de courage que je ne puis appeler que frivoles et opportunistes, les habiles recollages à l'idée marxiste de ces joyeux rénégats de la pensée individualiste.

Le communisme est une nouvelle bourgeoisie partie de zéro; la révolution communiste est une forme bourgeoise de la révolution. Elle n'est pas un état d'esprit mais une „Regrettable nécessité". Après elle l'ordre recommence. Et quel ordre ! bureaucratie, hiérarchie, Chambre des députés, Académie française.

- Le surréalisme est-il un aboutissement de Dada ?

- Il est peut-être dans l'ordre chronologique mais il ne peut pas être un aboutissement „loyal" de Dada, dont la ligne de conduite (je n'en reconnais aucune) était la sincérité jusqu'à l'anarchie. Les surréalistes me font l'effet de vouloir expliquer aux bourgeois, *Rimbaud & Lautréamont* et par là même les vulgariser, de la même façon que dans le film „Callgari", on montre sous le couvert de la folie, certains décors expressionnistes purement extérieur qui n'ont rien à faire avec l'esprit de cet art. D'ailleurs, ce n'est pas à tort que je prends toutes ces petites manipulations pour la „Littérature" puisque leur plus grand ennemi, *Cocteau*, même, après sa dégoutante adhésion au parti catholique, pourrait envisager une réconciliation avec les surréalistes. Mais l'époque des vieilles putains comme *Cocteau* commence heureusement à sentir trop mauvais pour que de nouvelles victimes ne s'en aperçoivent pas.

La voix de TRISTAN TZARA, est on ne peut plus actuelle. Ses paroles sont remplies de silences, de vent, de marées.

Son regard, un gîte du fond duquel l'ours de l'image de l'idée glisse lentement. *Tristan Tzara* vient de finir un grand poème „L'Homme approximatif". Est-ce lui ? Nous parlons. De la terasse de son sourire *Tristan Tzara* secoue un *mouchoir de nuages*.

Ilarie Voronca (*Integral*, III, 12, aprilie 1927, pp. 6-7)

https://biblioteca-digitala.ro

INSTITUT FRANÇAIS IAŞI

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA“ din IAŞI

ARPF Association Roumaine des Professeurs de Français

arduf

Centre de réussite universitaire
Université Alexandru Ioan Cuza – Iași

Journées de la Francophonie, IAŞI, 27-28 mars 2020

L'Appel Colloque Francophonie nous est, comme chaque année, parvenu à temps.

Hélas ! C'était ne pas compter sur la pandémie et ses servitudes ! Alors, pas encore de Colloque 2020, donc pas de chronique pour le moment!

Dans l'impossibilité, à l'heure qu'il est, de raconter le Colloque francophone 2020, nous refusons toutefois de croire qu'il n'aura plus lieu avant la fin de l'année. La preuve? Nous publions, comme chaque année, dans notre revue célébrant la francophilie roumaine, le texte-coup d'envoi, par lequel le professeur Simona Modreanu annonce et prépare, lors de chaque nouvelle édition, la thématique du Colloque: *incipit* motivant, suivi par des axes de réflexion, autant de possibles sujets pour les communications des participants.

SIMONA MODREANU

Le seuil

Il y a un avant, il y a un après. Mais là, sur le seuil, le temps et l'espace sont suspendus dans le règne du possible. Pousser une porte ou franchir une frontière qui nous sépare de l'autre côté, c'est faire un choix, déclencher une série d'actes irréversibles, basculer d'un univers à un autre, de la promesse à la matérialisation, du rêve à la réalité, de la vie à la mort. Dans ce *no man's land*, dans cet entre-deux ambigu, rien n'est encore décidé, le continu ne s'est pas encore brisé en discontinu, le secret ne s'est pas encore révélé, l'interdit n'a pas encore été enfreint...

L'imaginaire du seuil ne cesse de hanter nos assises ontologiques. Point de convergence et d'ambivalence, le seuil est aussi un de ces « technèmes » qui sont, dans la vision de Philippe Hamon, « ces objets architecturaux (portes, fenêtres, vitraux, cloisons, passages…) qui sollicitent la pensée structurale et constituent comme la concrétisation de ses interrogations».

Opérateur logique également, servant à répartir de façon binaire les espaces, les temps, les structures linguistiques, l'idée de seuil a depuis toujours fasciné écrivains, poéticiens, philosophies, linguistes, didacticiens, anthropologues, ethnologues, etc. La richesse inépuisable des fonctions du seuil dessine une zone, réelle ou imaginaire, où l'échange est possible, où le danger est stimulant, car on peut tout aussi bien amorcer un mouvement ascensionnel qu'une chute, en changeant de niveau de réalité et de connaissance.

La traversée vers un ailleurs, vers autre chose, quels qu'en soient la structure ou l'enjeu, passe forcément par un seuil. Le seuil est la marque incontournable du monde créé. Mettre en oeuvre, achever, figer implique obligatoirement poser des limites, donner une forme, qu'il s'agisse d'un mot, d'une pensée, d'un geste. Dans sa complexité paradoxale, le seuil nous rappelle inlassablement à notre condition créaturale d'êtres finis parce qu'inachevés dans notre aspiration vers l'unité absolue.

Nous vous proposons donc une réflexion sur les notions du dehors et du dedans, de l'identité et de l'altérité, du dit et du non-dit, du déjà-là et du pas-encore dans les mythes, les récits, la poésie, le théâtre, sans oublier les théories linguistiques et didactiques des seuils, tout aussi riches et fertiles. *Limen* – seuil, *limes* – limite, voici une invitation à jouer des oppositions, à multiplier les niveaux d'interprétation, à permettre l'intrusion d'un espace-temps spécifique, aux tonalités fantastiques ou poétiques, à sublimer l'opposition qui semble irréductible entre lisière et passage, séparation et réunion, entre la fonction limitative des seuils et leur fonction unificatrice, vers une transfiguration symbolique.

Axes de réflexion possibles:

- Éloge des seuils : enjamber les frontières culturelles.
- De Perrault à Amélie Nothomb en passant par les contes arabes – le mythe de la porte interdite.
- La rêverie littéraire, entre la vie et le rêve.
- Au seuil du texte, en perspective genettienne.
- L'ironie ou quand dire, c'est ne pas faire.
- Temps et seuils.
- Métaphysique du seuil.
- La peur / la fascination des seuils.
- Actualité / inactualité dans la pensée guillaumienne des seuils.
- La théorie des seuils dans la didactique des langues.
- Les seuils, construction et circulation de la notion et problématique épistémologique en didactique des langues étrangères.
- Dans le paysage sociolinguistique plurilingue: des seuils pour reconnaître le *fran(can)glais* ou d'autres métissages linguistiques.
- *Poièsis* et *opsis* : les seuils du théâtre.

https://biblioteca-digitala.ro

Antoine Soare
(1946-2018)

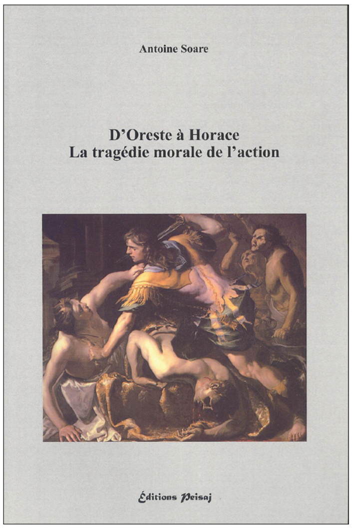

Il est né le 20 avril 1946, au sortir de la guerre, dans une Roumanie qui est encore un royaume (jusqu'au 30 décembre 1947, date de la déposition du roi), mais déjà un pays dirigé par le parti communiste (depuis le 6 mars 1945).

C'est le début d'une époque qui pour les intellectuels roumains sera celle d'un insoluble dilemme: partir ou rester. Peut-être faut-il parfois laisser le destin vous indiquer le chemin? Antoine, alors étudiant à l'Université de Bucarest, saura mettre à profit l'effervescence de l'année 1968, où certaines frontières s'entr'ouvrent, où certains policiers oublient de faire du zèle, pour rejoindre la Hongrie, puis l'Autriche. Le voici à l'Ouest, face à de nouveaux défis, mais non pas désarmé: en plus de son inépuisable énergie, il a pour lui sa passion de la langue française et son don pour l'enseignement. Reste à trouver un pays d'accueil. Une partie de sa famille a, comme lui, choisi la liberté et s'est déjà installée au Canada. Le choix est fait: il prendra, lui aussi, la route des nouveaux pays. La suite est le récit d'un cle fran parcours qui fut et reste celui de bien des immigrants: une reprise d'étude à McGill en français, avec une thèse de doctorat sur la littérature française du XVII-e siècle, des postes provisoires à Queen's University et à l'Université du Manitoba, avant un poste permanent à l'Université de l'Alberta à Edmonton où il restera douze ans et, enfin, un recrutement à l'Université de Montréal où il enseignera de 1993 à 2017.

Nous gardons de lui le souvenir d'un grand professeur, à la fois sommité intellectuelle et pédagogue inné, ainsi que d'une personnalité profondément humaine qui a toujours su concilier l'amour de son pays d'accueil et la fidélité active à sa culture d'origine.

Pierre Morel

On gagne toujours à relire un texte. Les retrouvailles sont souvent riches de découvertes, et *a fortiori* si elles se font sous la conduite d'un guide compétent et convaincant. Ce qui est vrai en général l'est plus encore s'agissant de textes anciens que l'histoire et la tradition scolaire ont parfois réduits à quelques clichés.

L'analyse qu'Antoine Soare nous propose dans cet ouvrage en est un exemple éloquent. S'appuyant sur sa connaissance exceptionnelle des textes, il nous conduit à reconsidérer d'un œil neuf le mythe d'Oreste et à en suivre le destin théâtral et les divers avatars jusqu'au XVII-e siècle français qui marque l'apogée du théâtre dit <classique>. Chemin faisant, il définit une forme spécifique de tragédie, la tragédie morale de l'action, qui permet de comprendre comment la thématique orestienne, après une période de rejet, renaît sous une forme actualisé. En s'attardant particulièrement sur deux pièces de Corneille, *Le Cid* et *Horace*, il apporte une contribution fondamentale au questionnement moral qui s'est développé autour de ces deux œuvres. C'est toute une nouvelle perspective culturelle, littéraire et politique qui s'ouvre à nous, faisant de cette novelle parution un indispensable des études littéraires.

Antoine Soare parmi nous, à Bârlad.

https://biblioteca-digitala.ro

Sa France à lui ...

Il est bien Français, même si son prénom est anglo-américain!

BILL FRANÇOIS, 25 ans, est bien Français. Et c'est un scientifique : il étudie la Physique à l'ENS, puis se consacre à la recherche sur l'hydrodynamique. En 2019, il est en 2ème année de doctorat au Laboratoire de Physique et Mécanique des Milieux Hétérogènes à l'ESPCI Paris, grande école d'ingénieurs en physique et chimie. Passionné par le monde marin, de pêche et de plongée, il a choisi comme sujet de sa thèse : la mécanique des fluides, appliquée à la nage des bancs de poissons. Il a déjà publié son premier livre, *Éloquence de la sardine*, consacré aux espèces aquatiques.

Mais ce scientifique cache l'âme d'un poète et d'un orateur. Découvrant par hasard son don pour l'éloquence (lors de sa participation à un club de débats), il apprend vite à se connecter avec le public.

Il gagne apparemment sans effort des concours internationaux d'éloquence en langue française (comme le championnat du monde de débat francophone), ou nationaux, en français et en anglais, avant de remporter le Grand Oral sur France 2, le 19 février 2019.

Face aux autres candidats (ils étaient 12 au total, de 18 à 78 ans), il a tout simplement brillé, en séduisant jury et public, avec sa fougue et son habileté à jouer avec les mots. Sur le thème imposé – *Ma France à moi* –, il a péroré irrésistiblement sur son pays et ses compatriotes, alliant prose et vers :

« Et ta langue, partagée par-delà les frontières/ De Québec à Alger, on peut *aimer ses airs* » (*Aimé Césaire*, remarquez l'homophonie).

Homophonie encore dans :

« Chacun sous ton regard dort sur ses deux oreilles,/ car même dans *le brouillard et la nuit*, *Simone veille*. » (évidente allusion à *Simone Veil,* et référence à *Nuit et Brouillard*, le film d'Alain Resnais sur la déportation et les camps d'extermination nazis).

Doué d'une parole vive, juste et captivante, Bill François, appelé déjà le Cyrano du moment, déclare son amour à la France sans tomber dans l'affectation ni dans la xénophobie, en mariant avec désinvolture et ferveur vérités, humour et tendresse.

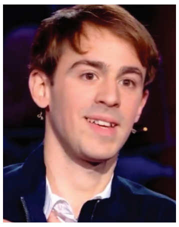

BILL FRANÇOIS

Déclaration d'amour: *Ma France à moi*

Chère France, on t'a fait par le passé, des déclarations de guerre, on te remplit chaque année une déclaration d'impôt, mais, ce soir, je viens avec une déclaration d'amour. J'aurais aimé n'être pas Français, pour pouvoir te choisir, ma France. C'est pas de moi, c'est Victor Hugo !

Mais, c'est vrai que, vu de l'étranger, tu n'es pas un pays comme les autres. Capable du meilleur comme du pire, tu es le pays de la haute-couture et du bronzage marcel, de la poularde aux morilles et du sandwich triangle poulet-mayonnaise, des pains au chocolat et des chocolatines!

Tu as donné au monde…On voit qu'on est à Paris, ce soir! Tu as donné au monde les Droits de l'Homme et tu obliges les enfants à apprendre le plus-que-parfait du subjonctif, encore de nos jours…

Bref, le Français, tombé là-dedans quand il était petit, est forcément un être assez insaisissable. Qui commémore chaque année l'histoire de ta glorieuse Révolution, chaque jour même, à coups de guillotine à saucisson pour l'apéro, qui est fier d'avoir inventé le French Kiss et qui lui a donné un nom…anglais. Le Français, jamais à l'heure, mais toujours râleur, te critique en permanence: c'est sa façon de t'aimer. Et, c'est vrai que, devant le prix d'un croque-monsieur, dans un de tes trains en retard, ou quand tu nous envoies, chaque année, un formulaire administratif qui nous redemande notre date de naissance, comme si elle pouvait avoir changé d'une année sur l'autre, on se dit souvent: Ah ça, c'est bien, la France!

Mais, devant le parfum d'une boulangerie, un matin d'hiver, la santé gratuite pour tous, ou un but de Kylian Mbappé, on se dit aussi: Ah ça, c'est bien la France! Et, comme nous, les Français, on est timide, on ose pas te le dire, mais cette façon dont tu maries l'inutile au sublime, sans jamais te prendre au sérieux, ça te rend belle et, c'est pour ça qu'on t'aime. C'est écouter France Gall à Paris, en bagnole ou le chant des cigales au pays de Pagnol. C'est ta Corse en montagne et tes vins bourguignons. Les fest-noz de Bretagne et le pont d'Avignon .

Et ta langue, partagée par-delà les frontières, de Québec à Alger, on peut aimer ses airs . Douce, comme au réveil un pot de confiture, France, vrai Père Noël, qui ne serait pas une ordure, tu essaies d'apporter, de manière équitable, la joie au Petit Prince autant qu'aux Misérables. Chacun, sous ton regard, dort sur ses deux oreilles, car, même dans le brouillard et la nuit, Simone Veil.

J'aime tant ton élégance et ta belle nature, que je courrais, ma France, toutes tes préfectures, s'il le faut, pour trouver le formulaire à jour, sur lequel je pourrais déclarer mon amour...

https://biblioteca-digitala.ro

***Petruş ANDREI**, notre ami poète, auteur de 26 volumes comportant poésie, critique littéraire et aphorismes, fidèle collaborateur de notre revue, nous envoie ces pensées gnomiques en vers, nouveau signe témoignant de sa francophilie toujours active.*

Nous y trouvons, comme thèmes favoris, la poésie, la femme, la définition de l'aphorisme…

Un aphorisme est pensée claire,
Succincte et brève et lapidaire.
Tout aphorisme est vérité
Même si par les cheveux tiré.

*

Tout aphorisme comporte fantaisie,
À n'en point douter philosophie,
Voire une gouttelette de poésie.

*

Un aphorisme est un paradoxe
Semblable à une feuille d'inox
Car même si le temps le vieillit,
Au grand jamais il ne rouille.

*

Dans les aphorismes et les adages
Réside l'atticisme de ton langage.

*

Lorsque la douleur te crucifie
Elle ne t'assomme pas, elle t'ennoblit.

*

Allez, s'il vous plaît, lisez mon livre
Je vous le dis : mon âme s'y délivre.

*

Poète, toute ta vie apprends, t'instruis
Comment animer la poésie.

*

Bon, c'est un grand jour, tout compte fait,
Mais combien de nuits sacrifiées !

*

Quand tu seras au sommet de ta gloire
Cache-toi au lendemain de ta victoire.

*

Je vois en tout ignorant
Le précipice nous séparant.

*

La femme tient de la lune illuminée :
Elle aussi cache toujours son meilleur côté.

*

On en a marre des gronderies. Un conseil :
ne prodigue pas de conseils.

*

Un pauvre vioc se prend encore pour un coq
D'après son ton, je pense qu'il est chapon.

*

Par les mauvaises langues des gens obscurs,
La bêtise installe sa dictature.

*

Qui n'a lu aucun livre jusqu'à son âge
Restera simplement la risée du village.

*

Il est parti un peu à l'étranger
Et, d'un âne, il est revenu mulet.

*

Je collectionne images et vocables
Afin de rendre mes idées habillables.

*

Toute lettre, pour être prise en considération,
Si anonyme, doit porter une souscription.

*

L'Antiquité nous apprend sans cesse
Qu'il existe jeunesse sans vieillesse.

*

J'ai encore quelque chose à vous dire :
Je décline, mais sans dépérir.

*

Chez nous, l'atmosphère est sereine et quiète
Mais un seul mot peut déchaîner la tempête.

*

L'idée est comme au gré de l'eau une baguette :
Se modifie brusquement dans une autre tête.

*

Personne ne t'aimera comme moi, comme la prunelle
De ses yeux, ma pauvre maison paternelle.

*

La nature, contrariée, nous assène d'une voix moult claire:
Les bouleaux représentent des bougies pour la prière.

https://biblioteca-digitala.ro

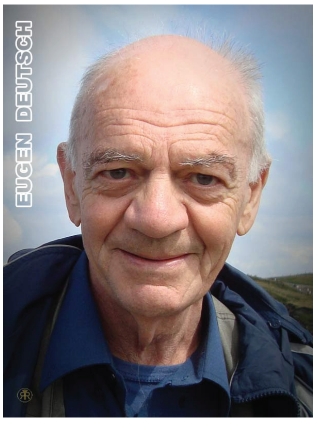

EUGEN DEUTSCH

Ieșean, de formație inginer, dar de mult timp sedus de poezie și devenit poet… cu volume în regulă, își definește cu umor parcursul: *de la inginerie la poezie...prin fantezie*! Debutează editorial după 1989 și înșiruie volum după volum de poezii când lirice, când fanteziste, când ironice și iconoclaste. Este redactor-şef at trimestrialului *Booklook*, revista Asociației literare *Păstorel* din Iaşi, dar şi, vreme de 10 ani (cât a rezistat financiar), al revistei de autor *Codul lui... Eugen*.

Titluri recente: *Seducătorul de muze*, sonete (2011), *Cântecul lebedei* (2018), *Zâmbete din maşina timpului* (2019).

Francofil declarat, a scris în limba franceză. Texte dedicate lui Brâncuși, bunăoară. Și a tradus **din** și (chiar – sublinierea îi aparține!) **în** limba franceză, cu satisfacții și premii. Ne-a trimis o şăgalnică, savuroasă *Baladă pariziană* şi, *Glossa* eminesciană, *en français*: încercare de mare temeritate pentru orice muritor!

Bienvenue dans la famille des Francophiles berladois!

BALADĂ FRANŢUZEASCĂ

Reamintindu-mi de *François Villon*,
Atuncea când mi-am împlinit speranţa
Şi am ajuns (nu la *Hotel Crillon*
Dar, orişicum, pe undeva prin *Franţa!)*,
Cum îmi ştiam de mic extravaganţa,
Tot hoinărind de zor prin citadele,
Eu m-am decis să îmi descriu vacanţa
În versuri cu parfum de *vilanele*.

Trasând un cerc, înscris în „*hexagon*”,
Spre a mă încadra în ambianţa
De spirit, ironie şi bon-ton,
Am străbătut, în pas vioi, distanţa.
Deşi nu mă prea ajuta finanţa
Am mers din *Alpi* şi până la *Atlantic*
Şi-am înţeles apoi, privind chitanţa,
Ce scump e astăzi să devii romantic.

Privind de sus, de la *Mont-Saint-Michel*,
Cel larg ocean ce-şi etala prestanţa,
Am ameţit, ca într-un carusel
Ce-şi înclina, mereu altfèl, balanţa.
Jos valurile-şi intonau romanţa,
Tentându-mă s-ajung la *Saint-Malo*
Şi-acolo, dovedindu-mi cutezanţa,
Să pot dansa cu fluxul un tango.

Parisul m-a primit c-o şansonetă,
Cu fete etalându-şi eleganţa,
Iar *Sena*, fantezistă şi cochetă,
Îşi demonstra, prin fapte, toleranţa (!).
Cum *Tour Eiffel*, vădindu-şi importanţa,
Sfida toţi zgârie-norii din *Défense*,
Eu l-am escaladat cu nonşalanţa
Cu care vântu-l îmbia la dans.

Fântânile dansau şi la *Versailles*
În timp ce îşi schimbau mereu nuanţa,
De la oranj, la galben şi corai,
Ori alternând cu verde pur garanţa.
Puţin mai jos, celebrul *Trianon*
Îşi amintea, prea mândru, aroganţa
Lui *Louis Quinze* sau lui *Napoleon,*
Fantome ce-şi pierduseră substanţa.

Castelele din lungul văii *Loara*
Şi-au demonstrat, din plin, exuberanţa,
Iar unul m-a primit chiar cu fanfara
Ca să-i testez, probabil, rezonanţa...
Deci, spre a încheia, brav, performanţa
Unui periplu fără de egal,
Eu m-am jucat un picuşor cu stanţa
Sperând că pot să fiu original!

MIHAI EMINESCU, *GLOSSE*

Le temps passe, le temps vient,
Tout est neuf, ancien est tout,
Sur le mal, sur le bien,
Réfléchis, cherche le bout,
Pas d'espoir et pas de peur,
Les vagues passent toujours,
Si'on appelle à ton cœur
Ne sois contre, ne sois pour.

Ce qu'on voit passe pour nous,
On entend beaucoup de choses,
Qui se souvient de tout,
Des beaux vers ou de la prose?
A l'écart des autres gens
Pense à toi et aux tiens
Car, sans bruit et doucement,
Le temps passe et vient.

Ne laisse pas la balance,
Pour une raison du cœur,
Se pencher vers l'espérance
Pour l'image du bonheur;
Il se meurt à l'instant même,
Car rien ne tient beaucoup:
Pour celui qui sait le thème
Tout est neuf, ancien est tout.

Spectateur pur au théâtre
Regardant autour de toi,
Quand un seul joue les quatre
Tu vas comprendre pourquoi
Sont leurs pleurs et leurs amours;
Mais entends, ne perds rien
Ce qu'on dit dans leurs discours
Sur le mal, sur le bien.

Le passé et l'avenir
Sont d'une feuille les pages,
Le début qu'on peut unir
À la fin parmi les âges.
De l'ancien ou le futur,
Au présent existe tout,
Mais sur leur destin obscur
Réfléchis, cherche le bout.

Car aux même lois, tu sais,
Sont soumis tous ceux qu'existent
Et depuis beaucoup d'années
On est gai et on est triste.
Autres masques, même pièce,
Autres mots, même bonheur,
Car la vie ne nous laisse
Pas d'espoir et pas de peur.

Pas d'espoir puisque les cuistres
Font le pont pour la victoire;
Même si tu es illustre
Ils te voleront la gloire.
Pas de peur, pas de parade,
Ils s'engouffrent tout-autour;
Ne deviens leur camarade:
Les vagues passent toujours.

Comme-un chant de la sirène
Des pièges tendent le monde;
Pour débarrasser la scène
On vous chasse-à coups de fronde.
Cherche un bon petit détour
Pour passer parmi les pleurs;
Sois le même pour toujours
Si'on appelle à ton cœur.

https://biblioteca-digitala.ro

Si-ils te touchent prends la route,
Si-ils te blâment soit muet,
Leur mesure-on la sait toute
Donc il faut que tu sois prêt.
Ne fais cas de ce qu'ils pensent,
Laisse-les passer autour,
Ne t'emballe dans la danse
Ne sois contre, ne sois pour.

Ne sois contre, ne sois pour
Si'on appelle à ton cœur:
Les vagues passent toujours.
Pas d'espoir et pas de peur:
Réfléchis, cherche le bout
Sur le mal, sur le bien;
Tout est neuf, ancien est tout,
Le temps passe, le temps vient.

Et si on appelait cette rubrique:

Les INCLASSABLES ?

Eléonore de Normandie & Georges Bizet

le soussigné bizet le gros bisou bien baveux et l'éléonore un signe en cygne en
vain dans un étang de grenouilles au service de la pleine transparence
la première chose à laquelle il faut nous habituer quand nous repartons de zéro par souci de clarté
………………..
ok, dois devons enfin doivent finir au plus vite
peux bien essayer mais rien garantir il y a des cas
où la hâte n'aide pas du tout bien au contraire en
fait selon toute vraisemblance nous serons coincés
pour toujours dans une culpabilité irréprochable
une culpabilité en cas de défaut de culpabilité donc
mais c'est exactement l'essence de toute légende
la plus farfelue qui soit est-ce que je me trompe ?

enfin au risque de la surprise je vais vous dire
que oui votre déduction est correcte nos textes
ont besoin d'un poète ou d'un philosophe
mais d'un (certain) poète ou philosophe qui ne
peut plus être dupé ou trahi par la poésie ou la
philosophie et qui les abandonna sans regrets
spéciaux pour mieux défendre leurs dignités
perdues et oui le fidèle lecteur comprend ce
détail mieux que quiconque il est notre idéal oh
là là le bien-être d'un idéal adéquat on peut en
mourir un peu sans regrets à chaque fois hein ?

et si vous développiez pour en faire
une page de notre *francophinesse roumaine* en
chantier la revue devra être prête comme chaque
année pour le 14 juillet merci pour le terre-à-terre
que vous avez laissé avec miséricorde glisser dans
vos quatre quatrains allemands

parce que si j'y entre je vais m'excuser donc voilà celui
qui t'a quitté et qui a fini par vous jeter
c'est l'un des cas où on dépasse nos singes de bureau
ah bon comment ces gens étaient-ils donc connectés ?
une bizarrerie mathématique qui se marie sans en tirer un max et en plus parlant allemand et qui se meurt comme si elle était déjà morte

et comme elle serait déjà rentrée à la terre du lieu du crime
ornée d'immenses volcans
il serait donc approprié de publier uniquement des échecs à faire
plus pour éviter le rendre possible un résumé
d'un visage qui a regardé la mort en face et a vu son propre visage
le jour où l'éternel azur vous parla du milieu du feu

un peu de développement ok nous allons développer
si vous le voulez vraiment mais il faut plus que de l'amour
pour construire un mariage: la séquence „enfin" est
déjà un développement du texte allemand et le texte
néerlandais d'un bout à l'autre décrit sans cesse une
surréalité française veuillez relire le texte de bizet juste
au cas où donc pas de précipitation „terre-à-terre"
est loin d'être un simple glissement de terrain etc
voyons voir comme vous l'avons déjà dit des milliers
de fois à l'intérieur de cette tout au moins pour le
moment dimension nous intéressent pas la grande ou
la petite gloire ou la gloire ridicule ou la publication de
toute sorte ou le public de toute sorte le grand ou le
petit public ridicule la descendance ou la non ou la postérité
étroite ou amie ou lointaine ou très très éloignée etc
cependant nous pourrions faire une exception à éléonore
de normandie comtesse de flandre mais il existe un
certain nombre d'exigences contraignantes
a) c'est l'auteur quel qu'il soit qui signe le cygne écrasant
avec une plume chatouillée
b) aucune explication sauf le texte lui-même
c) aucune information sur l'origine du texte planète
d'origine le lieu de prove(na)nce en flandre normandie etc
d) aucun éclaircissement et aucune intervention ou
correction ou captatio pour les idiots hors jeu
bref nous vous annonçons en douceur que maintenant
c'est à vous de décider et par conséquent on voudrait
pas vous en préoccuper car en silence pendant des années
et agenouillé bien après que l'assemblée se soit relevée
votre vieux serviteur attend le verdict dans le hall et tout
autour chante la forêt sa chanson de sérénité

nous ajoutons un mot qui ne plaît pas: *très urgent*

https://biblioteca-digitala.ro

l'éternité de ce terme commence quand il n'a pas encore commencé
ton âme n'est pas plus lourde que mon âme lourde à porter

vous êtes là ? ne vous culpabilisez pas svp *écrivez*
aujourd'hui même mais comment ça pour l'amour du ciel *écrivez*
aujourd'hui ne vient que quand on en a vraiment besoin
nous sommes les autres et les autres sont exclus de l'activité contre leur souhait
et puis comment permettre aux autres de découvrir des
décompositions cachées au plus profond de leur psyché unique
qui permet sinon un consentement or le consentement ne
peut être donné ou obtenu de façon équitable sur un pied
d'égalité car qui accepte un crime tue aussi alors cette soirée inexistante
est devenue une fête de fiançailles celui qui a été tué une fois se tient
devant celui qui lit plus vite que moi et deux d'entre eux
sont dans le besoin désespéré d'un souffle irrésistible

est-ce que tu m'aimes bien au moins ou est-ce que tu m'aimes
toujours ? mes yeux de jeune vierge infinie très urgente plus vieux que
les flandres ont toujours existé ils étaient des illusions noires à
l'accouchement de ton temps leurs intentions étaient
pures mais les méthodes cruelles pendant que les bactéries
faisaient des erreurs d'accord ils risquaient créer des monstres pour
toi *écrivez* svp *écrivez* en dehors de cette page il n'y a que le nombre
inconnu de dimensions dans la brousse qui boit le sang aberrant
un vautour qui lèche ta main invisible et nous pousse avec…

Omagiu Franței, la ceas aniversar

(Suite de la p. 2)

Relațiile franco-române au cunoscut o dezvoltare remarcabilă încă din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, în special datorită comercianților și intelectualilor francezi care călătoreau în Principatele Române. În 1762, diplomatul și scriitorul Claude-Charles de Peyssonnel a propus crearea unei reprezentanțe franceze în Principatele Române, fapt devenit realitate în 1798, prin deschiderea consulatului general de la București și a viceconsulatului de la Iași. În anul 1859, când Alexandru Ioan Cuza a fost ales domn în ambele Principate Române, Împăratul Napoleon al III-lea a susținut Unirea, prin recunoașterea internațională a noii entități statale. Ulterior, Franța a susținut și independența statului român, obținută în 1877, prima Constituție a țării fiind de profundă inspirație franceză.

Relația bilaterală franco-română a cunoscut un avânt deosebit după Primul Război Mondial datorită lui Nicolae Titulescu, diplomat și ministru de Externe al României, considerat „tot atât de francez pe cât era român" prin felul admirabil în care vorbea limba franceză. În 1936, stabilit în Franța, el a activat în fruntea Academiei diplomatice internaționale de la Paris și a Ligii Națiunilor.

Amprentele franceze în spațiul românesc sunt numeroase. Astfel, sub influența arhitecturii pariziene, Bucureștiul a cunoscut o modernizare fără precedent, cu o viață socială și artistică impregnate de cultura franceză, primind onoranta etichetă de „Micul Paris". Mai mult, renumiți profesori de limba franceză au venit să predea în universitățile românești, unii dintre aceștia, precum Henri Jacquier, alegând să se stabilească definitiv în România.

La începutul secolului XX, clasa politică și intelectualitatea română francofonă și francofilă au avut o legătură aproape organică din punct de vedere cultural. În acest sens, profesorul și istoricul literar Charles Drouhet (născut la Bârlad, descendent al unei familii franceze expatriate) afirma în cartea sa „Cultura franceză în România" (*Minerva franceză*, 1920): *„Dacă există o țară în care călătorul francez nu se simte dezrădăcinat, aceasta este România"*. Iar Revoluția Română din decembrie 1989, care a dus la căderea regimului comunist, a atras simpatia Franței și solidaritatea cetățenilor săi. Drept urmare, relațiile culturale franco-române au cunoscut o veritabilă reînnoire după 1989, fiind consolidate prin Programul de Cooperare Culturală, Științifică, Tehnică și Instituțională, parte integrantă a parteneriatului strategic dintre cele două state.

În mod evident, limba și cultura franceză, istoria Franței au marcat profund cultura și civilizația europeană. Franța, între membii fondatori ai ONU (1945), unul dintre cei cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate, membru fondator NATO (1949), al Consiliului Europei (1949), apărător fervent al Uniunii Europene, al zonei Euro și al Spațiului Schengen. Franța este principalul contributor și promotor al Organizației Internaționale a Francofoniei ce reunește state și guverne de pe cinci continente.

În prezent, relațiile franco-române converg spre îmbogățirea unui patrimoniu intelectual european, cu vocație universală, grație „podului" de legătură mai ales în domeniul educației și cercetării : la Paris, prin Institutul Cultural Român, în România, prin Institutele Franceze din București, Cluj, Iași, Timișoara, iar la Brașov, Constanța, Ploiești și Pitești, prin cele 4 „Alliances Françaises". Și în domeniul mass media, Televiziunea Română a încheiat acorduri cu Canal France International, TV5 Europe și Sept-Arte, iar Radio Delta RFI, devenit RFI Romania.este integrat în grupul Radio France Internationale .

În mod cert, 14 iulie este o ocazie în plus de a mulțumi Franței pentu sprijinul pe care l-a acordat și îl acordă poporului român și prin exemplele de demnitate națională, de toleranță și de acceptare a diversității.

Prin urmare, de Ziua Franței, lansez un appel la continuarea învățării și promovării limbii franceze în România, un îndemn pentu toți cei care au făcut din limba franceză un proiect profesional și un proiect de viață!

Vive la France, pays de la liberté, de la démocratie et des droits de l'homme! Vive la langue française! Vive le peuple français et tous les francophones!

https://biblioteca-digitala.ro

14 Juillet 2019: La ville de Bârlad en francophonie

ACADEMIA BÂRLĂDEANĂ
Departamentul de FRANCOFONIE

vă invită
sâmbătă, 13 iulie 2019, ora 10.00,
la sediul din str. Republicii nr. 235
la

REUNIUNEA FESTIVĂ
dedicată ZILEI NAŢIONALE a FRANŢEI

În PROGRAM:

- *Lansarea revistei* Francophilie Roumaine 2019*;*
- Valeriu Stoleriu/Val Panaitescu 95*: omagiu* Profesorului *la aniversare;*
- *acordarea* Diplomei pentru Francofonie *pe anul 2019;*
- *diseminarea lucrării* S.O.S. Terre!, *în cadrul proiectului internaţional* Notre projet pour un monde meilleur *(Université de Francophonia, Nice, Franța); autori: Codruț, Dina și Teodora, elevi ai clasei XI D de la Colegiul „Gh. Roșca Codreanu"; prof. coordonator: Corina Macovei.*

Moderator: Elena Popoiu

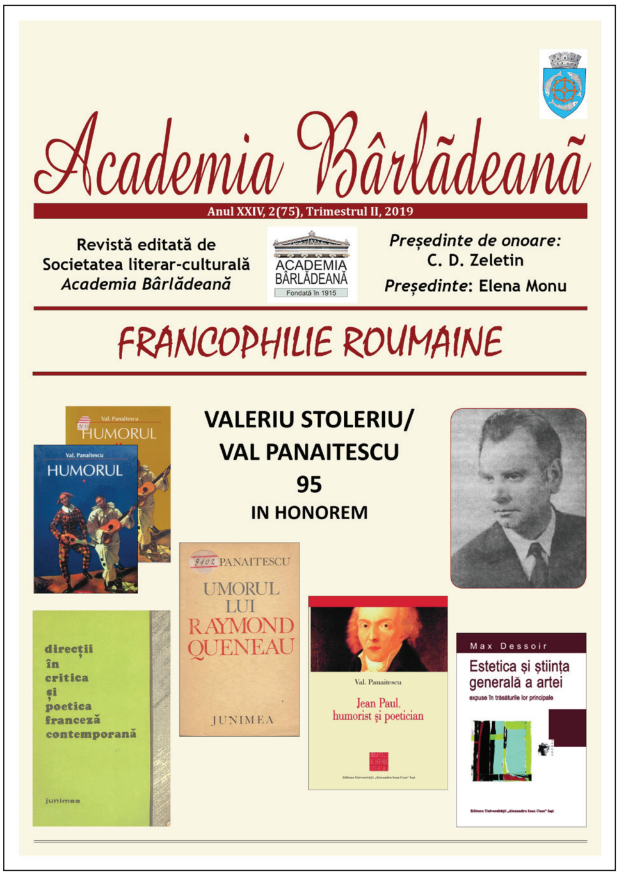

↑

Francophiles berladois réunis, le matin, 235, Rue de la République, dans leur „maison académique", et, l'après-midi, dans le domaine de Zorleni de la famille Adriana et Gabriel Penciu.

↓

Bârladul poetic şi francofil în miez de iulie /
Notre Bârlad poétique et francophile à la mi-juillet
G. Tutoveanu şi / *et* C. D. Zeletin

ZI DE VARĂ

Deasupra mării limpezi și rotunde
S-apleacă cerul tânăr, stând a glumă,
Și ea tresare dornic, și-l pătrunde
Cu strânsul cald al brațelor de spumă.

Pe drum senin, din munți bătrâni, de-aiurea,
Un nor subțire, alb, fantastic vine;
Zvâcnind din tot adâncul ei, pădurea
Cu brațe-ntinse-n cale i s-aține.

Și cât e zarea, mândrele fânețe
Suspin-un cântec înțeles și dulce;
Pe sânul lor smălțat în mii de fețe,
Sosește vântul aprig să se culce...

Și tu mai stai visând epitalamuri,
Pe câmp de flori și-n aerul fierbinte...
Din sălcii cad perdele lungi de ramuri,
Și iarba-i naltă, moale, și cuminte.

JOUR D'ÉTÉ

Sur la mer ronde et claire qui se berce,
Le jeune ciel se penche, enclin à blague,
Et elle sursaute toujours et le transperce
Avec l'étreinte chaude de ses vagues.

Et de l'azur, par de vieilles cimes,
Une nue subtile vient comme une merveille;
Le bois, en tressautant de ses abîmes,
À bras ouverts avance et l'accueille.

À l'horizon, le large des prairies
Avec le foin soupire symbolique,
Et sur le sein de cette trésorerie,
Comme vers un lit, arrive le vent stoïque.

Et toi? Tu rêves bien plus l'épithalame,
Dans l'air brûlant, parmi fleurs de ton âge...
Tirent leurs rideaux les saules sur la flamme,
Et l'herbe est haute, douce et très sage.

Traducere **C.D. ZELETIN**

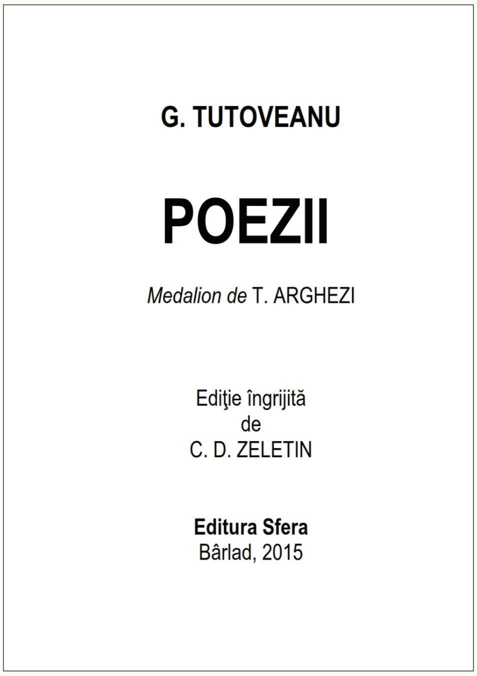

Societatea literar-culturală **Academia Bârlădeană**
FRANCOPHILIE ROUMAINE
revue éditée par le **Département de Francophonie**
Équipe de rédaction: Elena Popoiu, Mihaela Chifani, Mirela Chicoş, Simion Bogdănescu, Bogdan Artene (tehnoredactor)
Conseiller: Corina Dimitriu Panaitescu
Tipărit la S.C. Irimpex S.R.L. Bârlad

Acest număr a apărut cu sprijinul Primăriei şi al Consiliului Local Bârlad

https://biblioteca-digitala.ro